

**PROGRAM ROZVOJA OBCE KAMENICA
NA OBDOBIE 2024–2030**

VERZIA 1.0

Názov:	Program rozvoja obce Kamenica na obdobie 2024-2030
Územné vymedzenie :	Prešovský kraj, okres Sabinov, obec Kamenica
Dátum schválenia PRO:	
Dátum vydania Rozhodnutia OÚ Sabinov:	
Obdobie platnosti:	2024-2030
Verzia	1.0

TÍM RIEŠITEĽOV:

STAROSTA OBCE: **Ing. Peter Vandžura**

POSLANCI OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA OBCE KAMENICA

Názov obec Kamenica
Sídlo Kamenica 401, 082 71 Kamenica
IČO 00327221
Web <https://www.kamenica.sk/sk>

A

SPRACOVATEĽ

STREDOEURÓPSKA AGENTÚRA PRE ROZVOJOVÉ PROJEKTY

HVIEZDNA 16

080 01 PREŠOV

info@phrsr.sk

Riešiteľský tím touto cestou ďakuje všetkým za prínosné podnety, odborné pripomienky a doplnenia v procese prípravy a pripomienkovania predkladaného strednodobého strategického dokumentu – Program rozvoja obce Kamenica na obdobie 2024-2030.

1 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
CR	cestovný ruch, turizmus
CVTI	centrum vedecko-technických informácií SR
ČOV	čistiareň odpadových vôd
DPH	daň z pridanej hodnoty
EAO	ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EO	ekvivalent obyvateľov
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ES	Európske spoločenstvá
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
EV	EuroVelo, sieť medzinárodných cyklotrás
EZ	environmentálna záťaž
FO	fyzická osoba
GNÚSES	Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability
gr.k.	gréckokatolícky
ha	hektár
HDP	hrubý domáci produkt
CHVÚ	chránené vtáčie územie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
IT	informačné technológie
IÚS	Integrovaná územná stratégia
JRD	jednotné roľnícke družstvo
KR	Kooperačná rada
MAS	Miestna akčná skupina
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
MPRV	SR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠ	materská škola
MZ	mestské zastupiteľstvo
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
MWt	megawatt
NATURA 2000	sústava chránených území členských krajín Európskej únie
NFP	nenávratný finančný príspevok
NN	nízke napätie
n.o.	nezisková organizácia
NKP	národná kultúrna pamiatka
NPR	národná prírodná rezervácia
NSRV	Národná sieť rozvoja vidieka
o.z.	občianske združenie
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PMO	pamiatkový objekt
p.n.l	pred naším letopočtom
PO	právnická osoba/alt.prioritná os

PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 - 2020
PRO	Program rozvoja obce
PS	Program starostlivosti
PUM	Plán udržateľnej mobility
PZI	priame zahraničné investície
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
ROEP	register obnovenej evidencie pozemkov
RP	Rada partnerstva
SHR	samostatne hospodáriaci roľník
SK	Slovensko
SK NACE rev. 2	štatistická klasifikácia ekonomických činností
SODB 2011	Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
SPR	Strategicko-plánovací región
SŠ	stredná škola
SR	Slovenská republika
STL	strednotlaký plynovod
ŠR	štátny rozpočet
TKO	tuhý komunálny odpad
TTP	trvalé trávne porasty
UIPŠ	Ústav informácií a prognóz školstva
ÚSES	Územný systém ekologickej stability
ÚZPF	Ústredný zoznam pamiatkového fondu
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
VTL	vysokotlaký plynovod
VÚC	vyšší územný celok
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽoNFP	žiadosť o nenávratný finančný príspevok

Ďalšie kopírovanie a nakladanie so strategickým dokumentom „PROGRAM ROZVOJA OBCE KAMENICA NA OBDOBIE 2024-2030“ podlieha zákonu 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) a v znení neskorších predpisov.

1	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	3
1	ÚVOD	9
1.1	Obsah dokumentu.....	9
1.2	PRO a jeho súlad s programovými a strategickými dokumentmi.....	14
2	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OBCI	19
2.1	História obce	19
2.2	Geografická poloha	20
2.3	Prírodné pomery a klíma	21
2.4	Krajinná štruktúra.....	26
3	ANALYTICKÁ ČASŤ	28
3.1	Analýza vnútorného prostredia	28
3.1.1	Demografia.....	28
3.1.2	Bývanie.....	31
3.1.3	Trh práce a nezamestnanosť.....	33
3.1.4	Občianska a technická vybavenosť	37
3.1.4.1	Občianska vybavenosť.....	37
3.1.4.1.1	Vzdelávanie	37
3.1.4.1.2	Šport, športové zariadenia a voľný čas.....	37
3.1.4.1.3	Zdravotníctvo.....	38
3.1.4.1.4	Sociálne služby	38
3.1.4.1.5	Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky	38
3.1.4.2	Technická infraštruktúra	39
3.1.4.2.1	Cestná sieť a dopravné systémy	39
3.1.4.2.2	Vodné hospodárstvo	40
3.1.4.2.3	Energetické hospodárstvo.....	40
3.1.4.2.4	Telekomunikácie	41
3.1.4.2.5	Odpadové hospodárstvo	41
3.1.4.3	Štandardy minimálnej vybavenosti obce	42
3.2	Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza	43
3.3	Analýza vonkajšieho prostredia	45
3.4	Identifikácia potrieb a možných riešení	52
4	STRATEGICKÁ ČASŤ.....	56
5	PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	58

5.1	Špecifikácia a popis opatrení, projektových zámerov	60
5.2	Projektové zámery	65
5.3	Projektové zámery so spracovanou projektovou dokumentáciou	66
5.4	Merateľné ukazovatele	70
6	REALIZAČNÁ ČASŤ	71
6.1	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRO	71
6.2	Komunikačná stratégia a koordinácia	71
6.3	Systém monitorovania a hodnotenia	71
6.4	Akčný plán na obdobie 2024-2030	72
7	FINANČNÁ ČASŤ	74
7.1	Finančný plán	75
8	ZÁVER	76
9	POUŽITÉ ZDROJE	77
10	PRÍLOHY	79

Tabuľka 1.	Základná charakteristika obce (k 31.12.2015)	19
Tabuľka 2.	Výmera územia obce v hektároch rok 2022	26
Tabuľka 3.	Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia	28
Tabuľka 4.	Pohyb obyvateľstva (2012-2022)	29
Tabuľka 5.	Veková štruktúra obyvateľstva v % rok 2015	30
Tabuľka 6.	Národnostné zloženie obyvateľov obce	30
Tabuľka 7.	Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	31
Tabuľka 8.	Údaje o domoch	32
Tabuľka 9.	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	33
Tabuľka 10.	Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Sabinov	34
Tabuľka 11.	Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v okrese Sabinov	34
Tabuľka 12.	Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci	35
Tabuľka 13.	Trvalo bývajúce obyvateľstvo v obci podľa ekonomickej aktivity	35
Tabuľka 14.	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia ekonomickej činnosti	35
Tabuľka 15.	Cesty v katastrálnom území obce	39
Tabuľka 16.	Vybavenosť obce	42

Graf č. 1	Výmera územia obce	27
Graf č. 2	Vývoj počtu obyvateľov od roku 2012 do 2022	29
Graf č. 3	Veková štruktúra obyvateľstva (2022)	29
Graf č. 4	Národnostné zloženie obyvateľov obce	30
Graf č. 5	Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov	30
Graf č. 6	Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	31

Graf č. 7 Miera evidovanej nezamestnanosti okresy PSK	34
Obrázok 1. Mapa Prešovského samosprávneho kraja	21
Obrázok 2. Mapa geomorfologických jednotiek	22
Obrázok 3. Mapa pôdy v okrese Sabinov	22
Obrázok 4. Klimatické oblasti	24
Obrázok 5. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi	26

1 ÚVOD

1.1 Obsah dokumentu

Program rozvoja obce Kamenica na obdobie 2024-2030 navrhuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na ochranu a zhodnotenie endogénneho a exogénneho potenciálu. Program bol spracovaný v súlade so zákonom NR SR č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja. Príprava a vypracovanie tohto dokumentu boli koordinované samosprávou obce.

V procese prípravy predkladaného dokumentu zvolili riešitelia inovatívny prístup, ktorý sa premietol jednak v jeho participatívnej tvorbe, v spracovaní a prehľadnom členení dokumentu, čo v plnej miere korešponduje s programom a dokumentmi schválenými EÚ s pôsobnosťou pre Slovenskú republiku, ale aj so strategickými dokumentmi s pôsobnosťou pre EÚ. Inovácie sa týkajú stanovenia politiky obce, cieľov politík, ktoré sa ocitajú v pozícii jednak horizontálnych a jednak v pozícii prierezových cieľov rozvojovej politiky obce. Ciele politík sú rozpracované do nižších úrovní, ktoré zohľadňujú potreby obce premietnuté do projektových zámerov. Opatrenia a projektové zámery sú členené a zoskupené tematicky do „oblastí“, ktoré sú vzájomne prepojené, pričom vytvárajú štruktúrovaný proces vzájomne sa dopĺňajúcich činností. V tomto prípade ide o integrovaný prístup, cieľom ktorého je zabezpečovanie technického, kultúrneho a spoločenského pokroku, a teda uspokojenie potrieb obyvateľov. Inovatívny prístup bol zvolený taktiež v nadväznosti na skúsenosti spracovateľov, ako aj členov riešiteľského tímu získané dlhoročnou praxou. Významnú rolu zohrala aj skutočnosť, že zámerom manažmentu obce bolo vypracovať dokument, ktorý by poskytol obyvateľom obce jasné smerovanie v jej ďalšom rozvoji, predstavil rozvojovú stratégiu s cieľom zvýšiť kvalitu života v obci prostredníctvom rozvojových aktivít a cielených investícií. Inovatívny prístup ku príprave jednotlivých častí je zároveň overený aj prístupmi Európskej únie pri definovaní cieľov a priorít v novom programovom období.

Dokument je spracovaný v prehľadnom členení zrozumiteľnom pre bežného užívateľa.

Predkladaná rozvojová stratégia je pripravená s ohľadom na potreby a možnosti obce zohľadňujúce interný a externý potenciál.

Nasledujúce časti poskytnú:

- prehľad základných legislatívnych a metodických východísk
- zdôvodnenie potreby vypracovania programu rozvoja obce
- informácie o procese tvorby.

Legislatívne a metodické východiská

V súvislosti s prechodom kompetencií v oblasti koordinácie regionálneho rozvoja na národnej úrovni z Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej MIRRI SR) 1.7.2020, v súlade so zákonom NR SR č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, a zároveň rešpektujúc územnoplánovaciú dokumentáciu, zabezpečila obec Kamenica koordináciu prípravy a vypracovania strednodobého strategického dokumentu s názvom Program rozvoja obce Kamenica na obdobie 2024-2030 (ďalej len PRO). Pri príprave a vypracovaní dotknutého dokumentu bol zohľadnený proces prípravy nového programového obdobia 2021-2027 a s ním súvisiace smerovanie regionálneho rozvoja definované v strategických dokumentoch. Do úvahy boli vzaté okrem iných ciele Európskej únie a Európskej zelenej dohody, a to z dôvodu náročných výziev v oblasti životného prostredia a zmeny klímy. V procese tvorby strategického dokumentu, navrhovania a plánovania realizácie jednotlivých aktivít, bola zohľadnená taktiež Smernica 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie a Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v zmysle novely.

PRO je dokument vypracovaný v súlade s aktualizáciou Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, ktorá bola vypracovaná ako nezáväzný, ale odporúčateľný materiál. Štruktúra predkladaného dokumentu bola pre potreby miestnej samosprávy mierne upravená, resp. zjednodušená, a to na základe dlhoročných skúseností spracovateľa s prípravou strategických dokumentov na rôznych úrovniach. Predmetnými úpravami nedôjde k nesúladu s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií s ohľadom na plnenie dlhodobých cieľov SR.

PRO je v súlade aj s ďalšími východiskovými koncepčnými dokumentmi, akými sú rozvojové programy a plány na miestnej, regionálnej, či dokonca národnej a nadnárodnej úrovni, ktorých implementácia môže komplementaritou aktivít s aktivitami PRO prispieť k dosahovaniu cieľov politiky a špecifických cieľov obce. Na národnej úrovni je to Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR, Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda SR, Program Slovensko, Plán obnovy a odolnosti. Na regionálnej úrovni sú to strategické dokumenty Prešovského samosprávneho kraja, Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021- 2030, ktorého súčasťou je Integrovaná územná stratégia PSK na roky 2021-2027. Na miestnej úrovni dokumenty schválené obecným zastupiteľstvom.

Zdôvodnenie vypracovania Programu rozvoja obce

Strednodobý strategický plánovací dokument (PRO) je vypracovaný v reakcii na novú spoločenskú situáciu, ktorá vznikla ako následok covidového obdobia. Ekonomická kríza, ako následok tohto obdobia, ktorej čelí celý svet, vytvorila podmienky pre nové výzvy. Na pôde EÚ boli vytvorené nové finančné mechanizmy, s cieľom urobiť nápravné opatrenia a rýchlo a efektívne sa vyrovnat' s novou situáciou. Vyvolané zmeny ovplyvnili vývoj v oblasti umiestňovania investícií, čerpania štrukturálnych fondov EÚ aj na Slovensku. Vytvorili sa nové príležitosti a potreby, ale aj ohrozenia a obmedzenia.

Ďalším dôvodom pre vypracovanie aktuálneho strategického dokumentu je nové programové obdobie 2021-2027, v rámci ktorého sa menia podmienky získania dotácií, či už z EŠIF, EPFRV, alebo zo štátneho rozpočtu, čo ovplyvňuje možnosti obce a zároveň vytvára nové príležitosti plánovať rozvojové aktivity na podporu všestranného rozvoja územia.

Nemenej dôležitým dôvodom sú taktiež rozvojové aktivity a ekonomický vývoj blízkeho okolia. Všetky tieto faktory spolupôsobia a vyvíjajú tlak na zmenu prístupu k riešenému územiu.

Miestna samospráva má záujem získať finančné príspevky (nenávratné, v prípade potreby aj návratné) a dotácie, či granty na implementáciu rozvojových aktivít podporujúcich regionálny rozvoj, výkonnosť a udržateľnosť miestnej ekonomiky. Manažment obce má záujem realizovať aktivity a podporovať podnikateľské činnosti s uplatnením princípov udržateľného, inteligentného a rozumného rozvoja, ktorých výsledkom bude vyššia kvalita života obyvateľov obce. Dokument preto zohľadňuje aktuálne problémy a potreby obyvateľov, územia a samosprávy a predkladá moderné a efektívne riešenia/opatrenia na ich odstránenie. Politika a jej ciele rešpektujú súčasný stav a existujúci potenciál - endogénne a exogénne zdroje, preferujú reálne možnosti čo najefektívnejšieho využitia a zhodnotenia týchto zdrojov, a to s ohľadom na ich ochranu a udržateľnosť.

Proces tvorby Programu rozvoja obce

Je potrebné podotknúť, že spracovanie tohto strategického dokumentu prebiehalo v období postcovidovom, ktoré bolo po covidovom období pre obyvateľov a miestne ekonomiky jedným z najnáročnejších.

Proces prípravy a vypracovania strategického dokumentu prebiehal v roku 2023 a jeho finalizácia začiatkom roka 2024. Proces prípravy, ako aj proces vypracovania dokumentu zahŕňal participatívne procesy s jasne definovaným cieľom, výstupmi, metodológiou

a časovým rámcom. Do procesu prípravy a tvorby boli zapojené relevantné subjekty územnej spolupráce, ako aj socio-ekonomickí partneri.

V procese prípravy a tvorby strategického dokumentu spracovateľ v spolupráci s manažmentom obce „priorizovali“ problémové oblasti, návrhy na riešenia, ktoré sa následne premietli do opatrení ako podklad pre návrh ďalšieho smerovania a plánovania projektových zámerov s ohľadom na dostupné finančné prostriedky. Výstupy tohto procesu sa syntézou s výstupmi analytickej časti stali podkladom pre strategickú a programovú časť.

Tabuľka 1. Proces tvorby

Zapojenie aktérov regionálneho rozvoja	<p>Spracovateľ – externá spoločnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - v spolupráci: <ul style="list-style-type: none"> • so starostom obce • s tímom riešiteľov • so zamestnancami obce - možnosť pripomienkovania: <ul style="list-style-type: none"> ○ poslancami OZ ○ dotknutými subjektmi ○ širokou verejnosťou
Riadenie procesu spracovania	<p>Manažment obce - starosta a poslanci OZ Manažment obce, verejnosť Spracovateľ</p>
Participatívny proces	<ul style="list-style-type: none"> - možnosťou konzultácií na OÚ - možnosťou konzultácií s externou spoločnosťou/ externými odborníkmi
Zapojenie verejnosti	
Zohľadnenie názorov verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - zapracovanie pripomienok do pripravovaného dokumentu
Publicita	<ul style="list-style-type: none"> - informácie poskytované na zasadnutiach OZ - schválený dokument zverejnený na oficiálnej webovej stránke obce
Financovanie spracovania	<ul style="list-style-type: none"> - z rozpočtu obce

Predkladaný dokument poskytuje informácie o riešenom území, spracované štatistické dáta, prehľadne usporiadané v analytickej časti a SWOT analýze, získané z dôveryhodných dostupných zdrojov. V rozvojovej stratégii sú konkrétne definované ciele - cieľ politiky obce a špecifický cieľ, ktoré sú v procese integrovaného prístupu prierezové. Definované sú priority a v rámci nich opatrenia vyžadujúce cielené investície umiestnené do územia s rozvojovým potenciálom.

Obsah PRO je definovaný nasledovne:

Analytická časť - analyzuje na základe existujúcej databázy údajov, ukazovateľov a informácií. Predkladá analýzu východiskovej situácie obcí s väzbami na širšie územie, upozorňuje na možné riziká a ohrozenia, poukazuje na príležitosti vo využívaní vnútorného potenciálu územia, ale aj na vplyvy vonkajšieho prostredia.

Strategická časť – definuje stratégiu rozvoja obce na základe princípov politiky integrácie a inklúzie, definuje proces dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia obce, a to s ohľadom na všetky špecifiká a princípy fungovania regionálnej politiky - úroveň politiky obce, prioritných oblastí podpory, cieľov politiky a špecifických cieľov.

Programová časť - programuje - v súlade s definovanými prioritnými oblasťami podpory a cieľmi, predkladá zoznam a popis opatrení a projektových zámerov nevyhnutných na zabezpečenie realizácie PRO a súbor merateľných ukazovateľov.

Realizačná časť - popisuje proces realizácie PRO, spôsob komunikácie a koordinácie počas implementácie, popisuje spoluprácu kľúčových sociálno-ekonomických partnerov, systém monitorovania a hodnotenia s ustanovením merateľných ukazovateľov. Zahŕňa akčný plán pre vybrané aktivity s udaním vecnej a časovej realizácie a predpokladaných zdrojov financovania.

Finančná časť - navrhuje potenciálne zdroje pre jednotlivé opatrenia a projektové zámery, ako aj inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Súčasťou predpokladaných investícií i naďalej zostávajú finančné zdroje Európskej únie, ktoré sú aj napriek administratívnej náročnosti nevyhnutnou súčasťou investícií obce, a zároveň akcelerátorom jej rozvojových aktivít.

Časť Prílohy – dopĺňaná je priebežne. Jej súčasťou je Vyhodnotenie PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023, scan Uznesenia Zastupiteľstva obce o schválení strategického dokumentu a Vyjadrenie OÚ ŽP.

PRO je otvorený strategický dokument. Bol pripravovaný a vypracovaný v priebehu roka 2023 a finalizovaný začiatkom roka 2024.

Harmonogram spracovania

PRÍPRAVNÁ FÁZA (6.2023-8.2023)

ANALYTICKÁ ČASŤ (8.2023-11.2023)

STRATEGICKÁ ČASŤ (10.2023-12.2023) PROGRAMOVÁ ČASŤ (11.2023-12.2023)

REALIZAČNÁ ČASŤ (11.2023-12.2023) FINANČNÁ ČASŤ (12.2023)

FINALIZÁCIA, SCHVAĽOVANIE, SEA (1.2024-4.2024)

Schválený PRO je východiskový programový dokument. V súlade s týmto dokumentom obec v rámci svojich kompetencií realizuje akčný plán, ktorý je súčasťou predkladaného dokumentu. Schválený program rozvoja obce je v mnohých vyhlásených výzvach jednou z podmienok pre poskytnutie príspevku zo štátneho rozpočtu, resp. z doplnkových zdrojov (doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia regionálneho rozvoja sa myslí poskytnutie finančných prostriedkov z fondov EÚ – EŠIF, EPFRV, iné finančné mechanizmy, granty, dotácie).

Schvaľovanie strategického dokumentu

Program rozvoja obce, ako aj jeho aktualizáciu schvaľuje (v zmysle Zákona o podpore regionálneho rozvoja – Zákon č.539/2008 Z.z v aktuálnom znení) zastupiteľstvo obce, v rámci svojej pôsobnosti v oblasti podpory regionálneho rozvoja.

1.2 PRO a jeho súlad s programovými a strategickými dokumentmi

PRO je navrhovaný špecificky pre daný typ územia. Svojím tematickým zameraním je PRO v nadväznosti, doplnkovosti a vzájomnej podmienenosti s nasledujúcimi strategickými aktuálnymi/pripravovanými dokumentmi:

Miestna úroveň/širšie vzťahy /tematické prepojenie:

Názov dokumentu	Úroveň	Tematické zameranie dokumentu
Územný plán obce Kamenica, Zmeny a doplnky č.2	miestna	viacsektorový
PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023	miestna	viacsektorový
Stratégia CLLD	regionálna	viacsektorový
Územný plán PSK v znení ďalších zmien a doplnkov	regionálna	viacsektorový

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030 Integrovaná územná stratégia (IÚS) 2021-2027	regionálna	viacsektorový
Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030	národná	viacsektorový

Úroveň PSK /tematické prepojenie:

Doprava

- Odborná štúdia - Prepravno-tarifný systém Integrovaného dopravného systému (IDS)
- Plán dopravnej obslužnosti Prešovského samosprávneho kraja (PDO PSK), 2020
- Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja (PUM PSK), 2019
- Cezhraničná doprava a cyklodoprava na Slovensko-Poľskom pohraničí
- Generel dopravnej infraštruktúry, 2016
- Konceptia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj, Územná prognóza, zadanie, návrh, 2015

Sociálna oblasť

- Akčný plán pre rast a zamestnanosť PSK
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020 – 2025
- Sociálny program PSK na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov na území PSK

Územné plánovanie

- Územný plán PSK
- Generel dopravnej infraštruktúry Prešovského kraja, Územná prognóza
- Konceptia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj

Školstvo

- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja na obdobie školského roka 2023/2024
- Stratégie PSK pre mládež na roky 2023 – 2028 (s výhľadom do roku 2033)

Cestovný ruch a vidiek

- Stratégia rozvoja cyklodopravy a cykloturistiky v Prešovskom kraji, 2019
- Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji, koncepcno-strategický dokument, 2018
- Program rozvoja vidieka PSK, 2016
- Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu PSK, Prešov, 2014

Energetika

- Analytická štúdia efektívnosti pri využívaní energií v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK, 2016
- Program energetického manažmentu PSK, 2016

Životné prostredie

- Adaptačná stratégia na zmenu klímy Prešovského samosprávneho kraja
- Pasportizácia území s výskytom nerastných surovín nachádzajúcich sa v Prešovskom kraji, 2018

národná úroveň

- Partnerská dohoda SR 2021-2027
- Program Slovensko 2030
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030
- Agenda inteligentného rozvoja miest a regiónov a Akčný plán na roky 2023-2026
- Bytová politika SR do roku 2030
- Zelenšie Slovensko, Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030
- Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe (aktualizácia)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021-2030
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia 2021-2030
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
- Národný program reforiem Slovenskej republiky, 2018
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2018 až 2021
- Program rozvoja vidieka 2014-2020, s aktualizáciou do 2022
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 - 2020
- Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v aktuálnom znení
- Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z v znení neskorších predpisov

nadnárodná úroveň

- Catching up Regions
- Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021-2027, Nový európsky bauhaus
- Európska zelená dohoda
- Interreg CE
- Stratégia Európa 2020
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES v novom PO 2021-2027

Koordinácia, integrácia a efektívne a integrované investície do územia prispejú k zvyšovaniu konkurencieschopnosti a udržateľnosti jeho ekonomiky. Obec postupuje v súlade

**Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030**

s kompetenciami vymedzenými zákonom o podpore regionálneho rozvoja 539/2008 Z.z. v aktuálnom znení č. 309/2014 Z.z. Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku na území ktorého sa obec nachádza. „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja:

- analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce ..., pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení ...,
- podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom investícií a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce
- vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.“

Významnú pomoc poskytnú intervencie z EŠIF, štátneho rozpočtu, dotačných schém a iných finančných mechanizmov.

Programové obdobie 2021-2027

Program	Riadiaci/sprostredkovateľské orgány
Program SLOVENSKO	MIRRI SR - Riadiaci orgán MH SR MV SR MPSVR SR MPRV SR MŽP SR MDV SR ÚV SR
PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI	ÚV SR Národná implementačná a koordinačná autorita (NIKA)
Program RYBNÉ HOSPODÁRSTVO SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR – Riadiaci orgán
Program Európskej územnej spolupráce – cezhraničný INTERREG VI-A POĽSKO - SLOVENSKO	Ministerstvo fondov a regionálnej politiky PR - Riadiaci orgán MIRRI SR – Národný orgán

**Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030**

FOND PRE VNÚTORNÚ BEZPEČNOSŤ	Ministerstvo vnútra SR – Zodpovedný orgán
FOND PRE AZYL, MIGRÁCIU A INTEGRÁCIU	
INTERREG NEXT HU-SK-RO-UA	Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu Maďarska - Riadiaci orgán MIRRI SR – Národný orgán
Program Európskej územnej spolupráce – nadnárodný INTERREG CENTRAL EUROPE PROGRAMME	MIRRI SR - Národný kontaktný bod
Programy medziregionálnej spolupráce INTERREG, ESPON, URBACT	
Program nadnárodnej spolupráce Stratégia Európa, ETC Dunaj	

2 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OBCI

Tabuľka 1. Základná charakteristika obce (k 31.12.2022)

Kód obce	524611
Názov okresu	Sabinov
Názov kraja	Prešovský samosprávny kraj PSK
Štatút obce	obec
PSČ	082 71
Telefónne smerové číslo	+421 51
Prvá písomná zmienka o obce (rok)	1248
Celková výmera územia obce [ha]	2130 ha
Počet obyvateľov	1816
Hustota obyvateľstva na km ²	85,26

(Zdroj, ŠÚ, 2023)

2.1 História obce

Prvá hodnoverná písomná zmienka pochádza z roku 1270, keď uhorský kráľ Štefan V., syn Bela IV., daroval územie za Červenickou bránou, teda územie za zásekmi, ako aj roľnícke osady Kamenicu a Pusté Pole, synom Detricha (gróf spišských Sasov) a ich spoločníkom synom Mikuláša. Obec patrí k najstarším obciam v regióne. Roku 1275 donáciu potvrdil aj kráľ Ladislav IV. a roku 1287 ju opätovne potvrdila jágerská kapitula. Doposiaľ úplne prvá zmienka o obci Kamenica sa však nachádza v listine z roku 1248, teda po prvom tatárskom vpáde. Listina je ale podľa historikov považovaná za falzum pred roku 1288 a podľa niektorých zdrojov je hodnovernejší rok prvej zmienky o obci rok 1270. Prvá písomná zmienka o hrade Kamenica pochádza z roku 1306.

Pravdou však je, že hradný vrch Kamenica bol útočiskom pred Tatármi. V 13. storočí sa obec spomína pod názvami Torkueley, Thorkw, Torkow. Posunúť slovanské osídlenie Kamenice až do 9. storočia by mohlo slovanské pohrebisko lokalizované na území katastra obce, pochádzajúce pravdepodobne z 10. -12. storočia.

Administratívne bolo územie obce bolo spravované panstvom hradu Šariš. Postupne však v druhej polovici 13. storočia sa obec darovaním majetkov samotným kráľom vojacom, ktorí sa zúčastnili v bojoch proti Tatárom, dostala spod nadvlády Šarišského hradu aj tým, že sa vytvárali nové rozsiahle panstvá. Hranice medzi toryským a kamenickým panstvom boli potvrdené dohodou medzi držiteľmi oboch panstiev v roku 1287 pred jágerskou kapitulou a znovu potvrdené v roku 1290 spišskou kapitulou.

Šľachtické rody si často toto územie bohaté na zver navzájom vymieňali a predávali. V roku 1296 dostali kamenické panstvo synovia Rikolfa I., spišského župana. Kamenické panstvo sa stalo ich dedičným majetkom. Bolo rozsiahle, ale najväčší rozmach zaznamenalo koncom 13.

storočia a v prvej polovici 14. storočia, keď jeho majetky vlastnil Rikolf II., jeho bratia a ich potomkovia. Roku 1325 dostali právo meča. Výpravou do Poľska získali ďalšie donácie a v tom čase im patrilo 26 dedín.

V 16. storočí bol významným kamenickým pánom Mikuláš Tarczay. Roku 1519 sa stal šarišským županom a kráľovským komorníkom. Po vymretí tarczayovského rodu Kamenický hrad pochádzajúci z 13. storočia, stojaci na vápencovom brale (zničený v roku 1556 vojskami Forgáča), ako aj kamenické panstvo s jeho majetkami dostala od kráľa rodina Dessewffyovcov zo Slavónie. Po nich vlastnili kamenické majetky Giletffyovi a neskôr Tahyovci. Nikto z nich však už kamenický hrad nedal opraviť. V roku 1816 boli zbúrané ešte stojace hradné múry a kamene z nich použili na stavbu liehovaru v susednej Lúčke.

Hrad, ako aj pôvodný kamenický kostol, bol postavený z kameňa v gotickom slohu. Dal ho postaviť uhorský kráľ Štefan V. ako lovecký hrad začiatkom druhej polovice 13. storočia. Okrem loveckej funkcie mal aj strážnu funkciu. Skladal sa z horného hradu a predhradia. V areáli horného hradu bola hranatá útočištná alebo pozorovacia veža a obytný palác. Predhradie bolo oddelené prirodzeným horským sedlom. Zo severnej časti bol hrad chránený valom a priekopou, ktorá sa v čase dažďa naplnila vodou. Začiatkom 16. storočia bol hrad prestavaný na renesančnú pevnosť.

V roku 1600 mala obec 31 obývaných domov. V minulosti tvorilo obec želiarske a sedliacke obyvateľstvo. Neskôr sa obyvatelia živili roľníctvom, drevorubačstvom a pastierstvom. V obci sa ťažila hlina a vyrábali sa tehly a valky. (Zdroj www.kamenica.sk).

2.2 Geografická poloha

V rámci územno-správneho členenia patrí obec Kamenica k 665 obciam Prešovského samosprávneho kraja, je jednou zo 43 obcí okresu Sabinov. Obec sa nachádza v jeho severozápadnej časti, na hranici okresu Sabinov a okresu Stará Ľubovňa.

Najnižší bod územia obce sa nachádza v nadmorskej výške 422 m n.m. a najvyšší bod územia vo výške 1128 m n.m. Stred obce sa nachádza v nadmorskej výške 483 m.

Obrázok 1. Mapa Prešovského samosprávneho kraja

Katastrálne územie obce priamo susedí s katastrálnymi územiami obcí:

- a) na západe obec: Krivany
- b) na juhu mesto: Lipany
- c) na východe obce: Milpoš, Lúčka
- d) na severe obce: Livovská Huta, Kyjov, Pusté Pole

2.3 Prírodné pomery a klíma

GEOMORFOLÓGIA

Z hľadiska geomorfologického členenia sa okres Sabinov nachádza v provincii Západné Karpaty, subprovincii Vonkajšie západné Karpaty, patrí do Podhôrno - magurskej oblasti a do oblasti Východných Beskýd. Územie patrí do viacerých častí, a to: Spišsko-šarišského medzihoria, Čergova, Levočských vrchov, Bachurne a Šarišskej vrchoviny.

Obrázok 2. Mapa geomorfologických jednotiek

Oblasť / Celok / Podcelok

Nízke Beskydy

Beskydské predhorie

Záhradnianska brázda

Podhľadno-magurská oblasť

Bachureň

Levočské vrchy

Levočská vysočina

Levočské planiny

Spišsko-šarišské medzihorje

Hromovec

Jakubiánska brázda

Stráže

Lubotínska pahorkatina

Šarišské podolie

Šarišská vrchovina

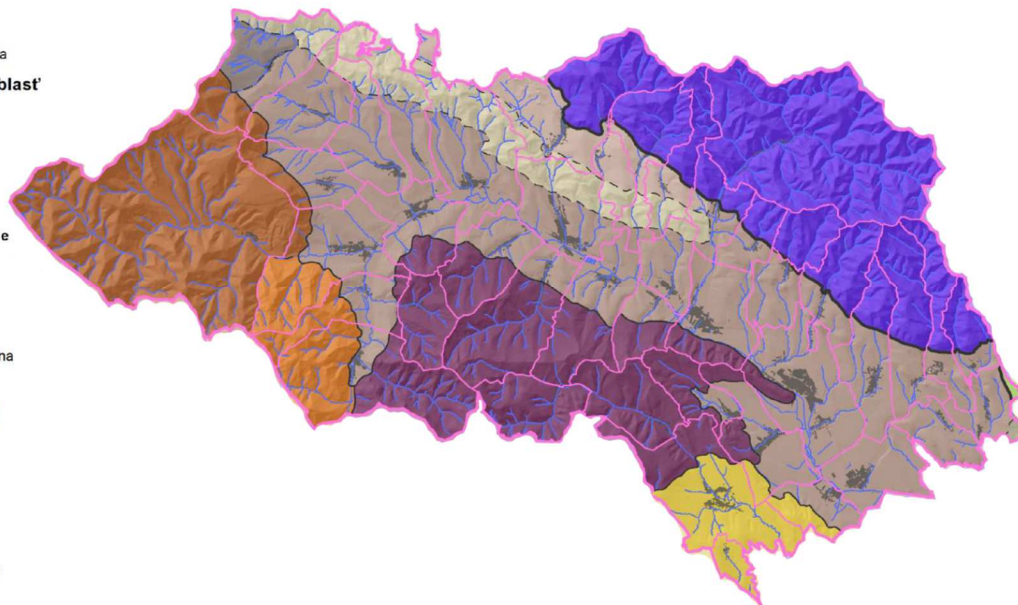
Východné Beskydy

Čergov

— hranica GM oblasti

— hranica GM celku

- - - hranica GM podcelku

Zdroj: RUSES SB / Atlas krajiny SR/ vlastné spracovanie

Katastrálne územie obce Kamenica sa rozprestiera v Spišsko-šarišskom medzihorí medzi pohoriami Čergov (na východe) a Levočskými vrchmi (na západe).

PÔDNE POMERY

Obrázok 3. Mapa pôdy v okrese Sabinov

Pôdny typ

černozem

čiernica

fluvizem

hnedoziem

kambizem

litozem

luvizem

pararendzina

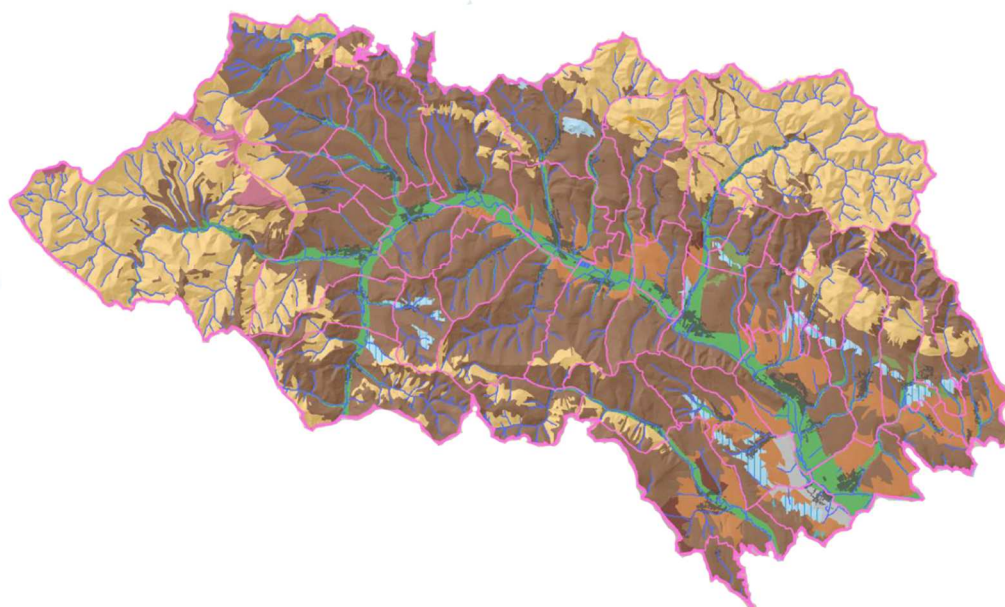
podzol

pseudoglej

ranker

rendzina

skaly

F1	<i>fluvizeme kultizemné</i>	K8	<i>kambizeme podzolové</i>
H1	<i>hnedozeme kultizemné</i>	L1	<i>luvizeme modálne, kultizemné a pseudoglejové</i>
G1	<i>pseudogleje modálne, kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé</i>	L4	<i>luvizeme pseudoglejové,</i>
K1	<i>kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé</i>	N2	<i>pararendziny kambizemné a kambizeme rendzinové</i>
K2	<i>kambizeme modálne a kultizemné nasýtené</i>	P1	<i>podzoly modálne</i>
K5	<i>kambizeme pseudoglejové nasýtené</i>	R1	<i>rendziny a kambizeme rendzinové,</i>
K6	<i>kambizeme modálne kyslé</i>	T1	<i>čiernice kultizemné</i>

Zdroj: RUSES SB / Atlas krajiny SR/ vlastné spracovanie

Z predchádzajúceho obrázku „Mapa pôdy v okrese Sabinov“ vyplýva, že v okrese Sabinov z hľadiska pôdnych typov prevládajú najmä kambizeme (modálne a kultizemné nasýtené až kyslé, modálne a kultizemné nasýtené, pseudoglejové nasýtené, modálne kyslé, podzolové). Na území sú taktiež zastúpené andozeme, pseudogleje, fluvizeme, hnedozeme, luvizeme, pararendziny, podzoly, rendziny a čiernice.

VODSTVO

Povrchové vody

Najväčšou a najvýznamnejšou riekou okresu Sabinov je rieka Torysa, ktorá je jedným z dôležitých prítokov rieky Hornád. Prameň rieky sa nachádza neďaleko obce Torysky v Levočských vrchoch v nadmorskej výške 1080 m n.m. Svojou dĺžkou 129 kilometrov je dvanástou najdlhšou riekou Slovenska a odvodňuje povodie veľké 1349 km². Najvýznamnejším prítokom je rieka Sekčov (ľavostranný). Významnejšími prítokmi rieky Torysa sú Kučmanovský potok, Lutinka, Dzikov, Delňa, ale aj ďalšie.

Katastrálnym územím obce preteká Lipiansky potok, s pramennou oblasťou na území okresu Stará Ľubovňa, ľavostranný prítok rieky Torysa. Nad obcou preteká bradlovým pásmom s osamelými bradlovými tvrdošmi. Na jeho hornom toku je niekedy nazývaný Sokolím potokom. Beskydský potok prameniaca v Spišsko-šarišskom medzihorí, v podcelku Ľubotínskej pahorkatiny je pravostranný prítok Lipianskeho potoka. Potok Lúčanka, ktorý je taktiež ľavostranný prítok rieky Torysa, preteká miestnou časťou Lúčka-Potoky. Kalinovský potok je pravostranný prítok Lúčanky, meria 2,3 km a je tokom VII. rádu.

KLIMATICKÉ POMERY

Územie okresu patrí do viacerých klimatických okrskov (teplého, mierne teplého a mierne chladného). V rámci okresu prevládajú mierne teplé okrsky. Vyššie polohy okresu radíme do mierne chladného klimatického okrsku. V obci sa nenachádza vodomerná stanica ani

zrážkomerná stanica. Najbližšie sa nachádzajú v obci Lutina na toku Lutinka – vodomerná stanica, v obci Torysa na toku Torysa a v obci Brezovica nad Torysou na toku Slavkovský potok – vodomerné stanice.

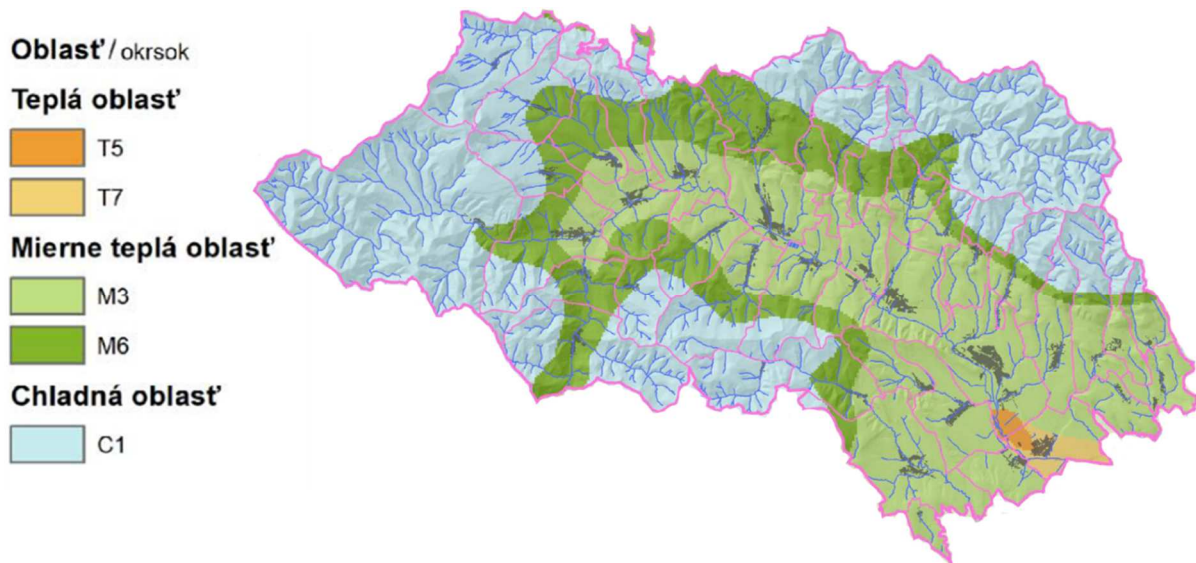
T7- teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou

M3- mierne teplý, mierne vlhký, pohorkatinový až vrchovinový (okolo 500 m n.m.)

M6- mierne teplý, vlhký, vrchovinový

C1- mierne chladný

Obrázok 4. Klimatické oblasti

Zdroj: RUSES SB / Atlas krajiny SR/ vlastné spracovanie

Ochrana prírody

V okrese Sabinov sa nachádzajú európske chránené územia, národné prírodné rezervácie, prírodné rezervácie, prírodné pamiatky, prírodné rezervácie, ale aj chránené vtáčie územia. Na území okresu sa nachádzajú 2 chránené vtáčie územia, a to: Chránené vtáčie územie Levočské vrchy s celkovou rozlohou 45597,63 hektára (v okrese SB - katastrálne územie obcí Bajerovce, Blažov, Brezovica, Brezovička, Krásna Lúka, Nižný Slavkov, Poloma a Tichý Potok) (Vyhláška č. 434/2012 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Levočské vrchy, kód územia: SKCHVU051) a Chránené vtáčie územie Čergov. Ochranu najcennejších častí území zastrešuje základný legislatívny dokument, účinný od 1. januára 2003 - zákon NR SR č. 543/2003 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. V katastrálnom území obce Kamenica sa nachádzajú nasledujúce chránené územia.

Chránené vtáčie územie Čergov

V severnej časti okresu, patrí katastrálne územie siedmich obcí do CHVÚ Čergov, ktorého celková rozloha je 35 849,71ha, a ktoré bolo vyhlásené v roku 2011 a patrí k CHVÚ s najvyšším podielom lesných porastov(až 77%). V roku 2018 bol vypracovaný ŠOP SR Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Čergov na roky 2019 – 2048. „Územie zasahuje do okresov Bardejov, Prešov, Sabinov a Stará Ľubovňa. CHVÚ predstavuje územie pohoria Čergov v blízkosti štátnej hranice s Poľskom. Je situované cca 1 km severovýchodne od mesta Sabinov a cca 6 km juhovýchodne od mesta Bardejov, po obvode ho približne vymedzujú obce Šarišské Jastrabie, Kyjov, **Kamenica**, Ľutina, Drienica, Jakubovany, Bodovce, Malý Slivník, Závadka, Fričkovce, Hervartov, Richvald, Kružlov, Gerlachov, Lukov, Malcov, Lenartov, Dubné, Čirč. Z územia CHVÚ sú vyňaté zastavané územia obcí a rekreačných stredísk...“(PS o CHVÚ Čergov na roky 2019-2048). Chránené územie je vyhlásené za účelom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov: sovy dlhochvostej, muchárika bieločrčného, muchárika červenohrdlého, jariabka hôrneho, penice jarabej, d'atľa bieločrčného, d'atľa čierneho, chriašteľa poľného, žlny sivej, kuvika vrabčieho, d'atľa trojprstého, kuvika kapcavého, lelka lesného, orla krikľavého, rybárika riečného, včelára lesného, bociana čierneho, tetra hŕňniaka, orla skalného, muchára sivého, pŕhľaviara čiernohlavého, krutihlava hnedého, žltouchvosta lesného a prepelice poľnej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. (Zdroj: Vyhláška MŽP SR. č. 28/2011)

Národná prírodná rezervácia Čergovský Minčol

Do severnej časti katastrálneho územia zasahuje chránené územie Čergovský Minčol s 5. stupňom ochrany a 100 m ochranným pásmom a s 3. stupňom ochrany okolo rezervácie. NPR zasahuje do troch katastrálnych území a troch okresov: okres Bardejov – Livovská Huta, okres Sabinov – **Kamenica** a okres Stará Ľubovňa – obec Kyjov. Rezervácia bola vyhlásená na ochranu typickej horskej karpatskej kveteny so zastúpením východokarpatských prvkov a lesných spoločenstiev najvyšších polôh Čergova. NPR je v správe Štátnej ochrany prírody - regionálna správa Prešov. NPR je aj súčasťou európskej siete NATURA 2000. Cieľom ochrany ÚEV Čergovský Minčol je dosiahnuť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov nachádzajúcich sa na území nezhoršoval.

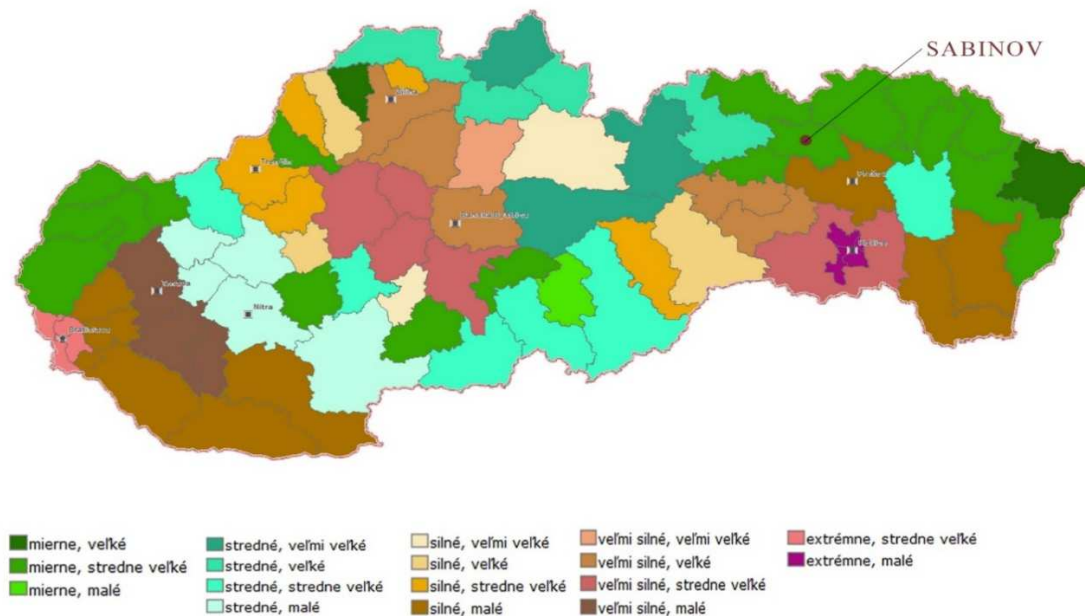
Prírodná pamiatka Bradlové pásmo

Bradlové pásmo je súborným názvom pre jurské satelitné výbežky. Prírodná pamiatka sa nachádza medzi obcami **Kamenica** a Kyjov. Je chránená 4. stupňom územnej ochrany a 60 m

ochranným pásmom po obvode prírodnej pamiatky s 3. stupňom ochrany. Na území sa nachádzajú zaujímavé skalnaté útvary – bradlá vysokej krajinárskej hodnoty. Najvýraznejším je hradný vrch, na ktorom sa nachádzajú ruiny Kamenického hradu. Pásma tvoria aj výbežky Zadné skálie, Predné skálie, Balentova skálka. Na území je zaznamenaný výskyt vzácnych druhov živočíchov - užovka hladká (*Coronella austriaca*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), syseľ pasienkový (*Citellus citellus*).

Obrázok 5. Kvalita životného prostredia - zaťaženie okresov stresovými faktormi

2.4 Krajinná štruktúra

Katastrálne územie obce má rozlohu celkovo 2130,76 hektárov. Poľnohospodárska pôda sa rozprestiera na 1096,46 hektároch a nepoľnohospodárska pôda na 1034,29 hektároch. Poľnohospodárska pôda je najviac zastúpená trvalými trávnatými porastmi – 881,54 ha a ornou pôdou – 185,19ha. Menšími rozlohami sú zastúpené záhrady - 28,55 hektára a ovocné sady 1,18 hektára. Nepoľnohospodárska pôda je zastúpená prevažne lesnými pozemkami - 882,79 ha. Zastavaná plocha a nádvorcia zaberajú 81,46 ha.

Tabuľka 2. Výmera územia obce v hektároch rok 2022

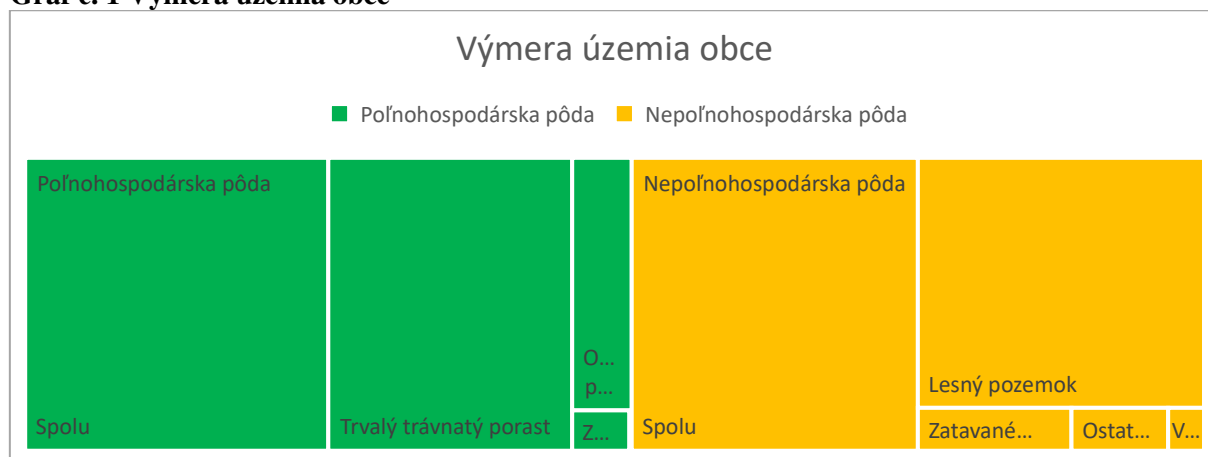
Celková výmera územia obce	spolu	2130,76
Poľnohospodárska pôda	spolu	1096,46
	orná pôda	185,19
	záhrada	28,55
	ovocný sad	1,18

	trvalý trávny porast	881,54
Nepoľnohospodárska pôda	spolu	1034,29
	lesný pozemok	882,79
	vodná plocha	18,89
	zastavaná plocha a nádvorie	81,46
	ostatná plocha	51,16

Zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 1 Výmera územia obce

Zdroj: ŠÚ SR

3 ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1 Analýza vnútorného prostredia

Najmä na základe kvantitatívnych a kvalitatívnych dát získaných z overených zdrojov popisuje a hodnotí vnútorné prostredie analytická časť. Táto časť rešpektuje skúseností expertov zaoberajúcich sa jednotlivými riešenými oblasťami. Analýzou vnútorného prostredia sa spracovatelia snažili dospieť k príčinám nepriaznivého stavu v jednotlivých sektoroch miestnej ekonomiky, resp. vo vybraných oblastiach. Časť Analýza vnútorného prostredia a jej výstupy - samotná analýza prostredia, SWOT analýza prioritných oblastí a najmä identifikácia potrieb - slúžia pre všetky časti strategického dokumentu ako podklad pre tvorbu a stanovenie rozvojovej stratégie.

Najčastejšie príčiny nepriaznivého stavu súvisia s nedostatočným potenciálom ľudských zdrojov, nevyužívaním správnych metód, či postupov pri riadení, nedostatkom informácií a dát, ale aj s nedostatočnou analýzou vnútorného a vonkajšieho prostredia a ich možnej synergie, ako podkladov ku správne posúdeniu a rozhodnutiu. Zmapovať a spracovať najmä tie skupiny dát, ktoré tieto príčiny pomôžu identifikovať, je preto veľmi dôležité. Výstupy z internej a externej analýzy tvoria východisko pre správne nastavenie a umiestnenie tematických a územných investícií, teda aj správne nastavenie rozvojovej stratégie pre obec.

3.1.1 DEMOGRAFIA

Vývoj počtu trvalo bývajúceho obyvateľ'stva

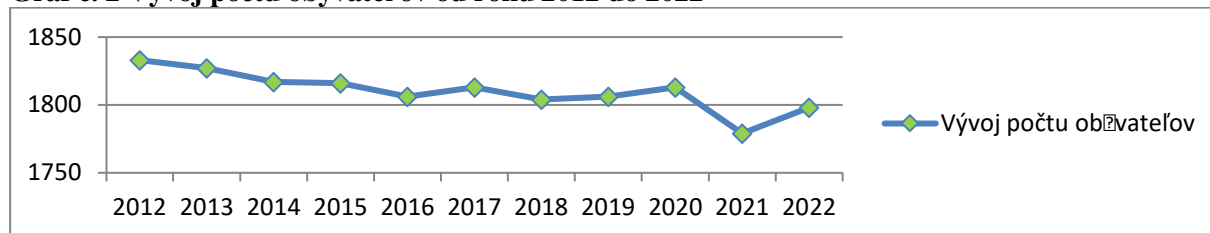
Tabuľka 3. Vývoj počtu obyvateľ'ov podľa pohlavia

Rok	Muži	Ženy	Spolu
2022	932	866	1798
2021	928	851	1779
2020	947	866	1813
2019	935	871	1806
2018	931	873	1804
2017	938	875	1813
2016	932	874	1806
2015	927	889	1816
2014	928	889	1817
2013	935	892	1827
2012	935	898	1833

Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Graf č. 2 Vývoj počtu obyvateľov od roku 2012 do 2022

Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

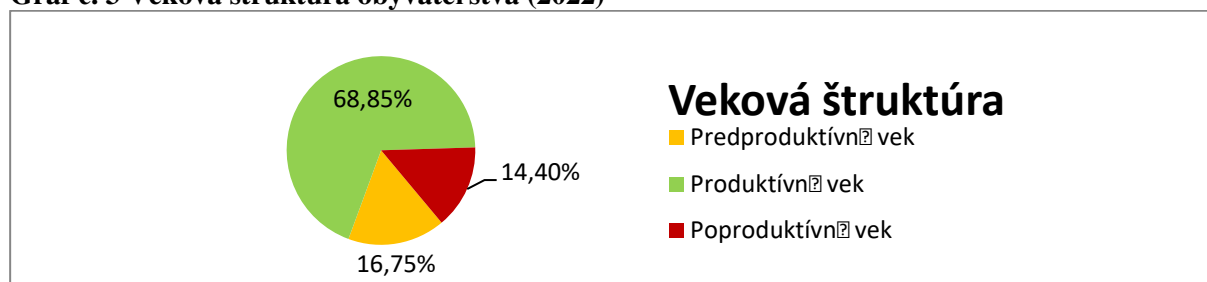
Vývoj počtu obyvateľov v obci má v sledovanom období mierne klesajúcu tendenciu. Najvyšší pokles (celkový úbytok) trvale žijúceho obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2021, a to pokles o 23 obyvateľov. Naopak najvyšší prírastok bol zaznamenaný v roku 2022, bol to celkový prírastok na úrovni 19.

Tabuľka 4. Pohyb obyvateľstva (2012-2022)

Ukazovateľ	Počet v rokoch											
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Natalita	22	19	17	24	18	19	22	21	29	20	21	
Mortalita	16	25	20	23	12	17	25	22	15	25	12	
Priťahovaní	7	21	20	18	13	19	20	22	12	16	27	
Vysťahovaní	33	21	27	20	29	14	26	18	19	34	17	
Celkový prírastok	-20	-6	-10	-1	-10	7	-9	2	7	-23	19	

Zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 3 Veková štruktúra obyvateľstva (2022)

Ukazovateľ	Počet	%
Predproduktívny vek (14 a menej rokov)	307	16,75
Produktívny vek (15-64 rokov)	1262	68,85
Poproduktívny vek (65 rokov a viac)	264	14,40

Zdroj: ŠÚ SR

Z hľadiska vekovej štruktúry najpočetnejšiu skupinu obyvateľov obce Kamenica tvoria obyvatelia v produktívnom veku (od 15 do 64 rokov). Zastúpením 68,85% sa táto skupina najviac približuje k priemeru SR.

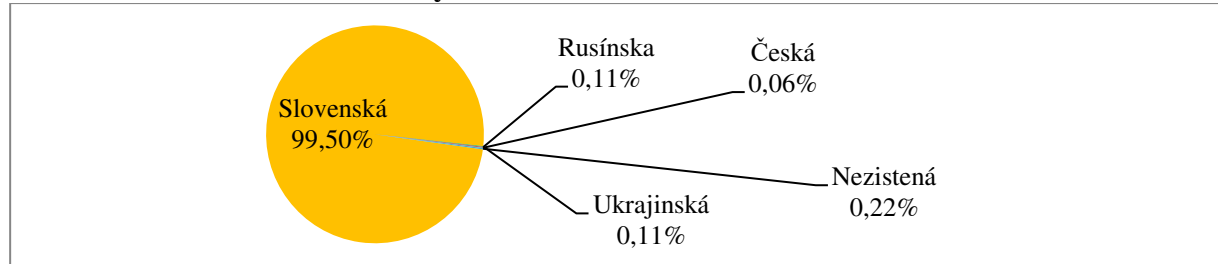

Tabuľka 5. Veková štruktúra obyvateľstva v % rok 2022

Ukazovateľ	Obec	Okres Sabinov	Prešovský kraj	Slovenská republika
Predproduktívny	16,75	23,18	18,44	16,09
Produktívny vek	68,85	64,19	66,01	66,06
Poproduktívny vek	14,40	12,63	15,55	17,85

Zdroj: ŠÚ SR, ku 31.12.2022

Graf č. 4 Národnostné zloženie obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2021

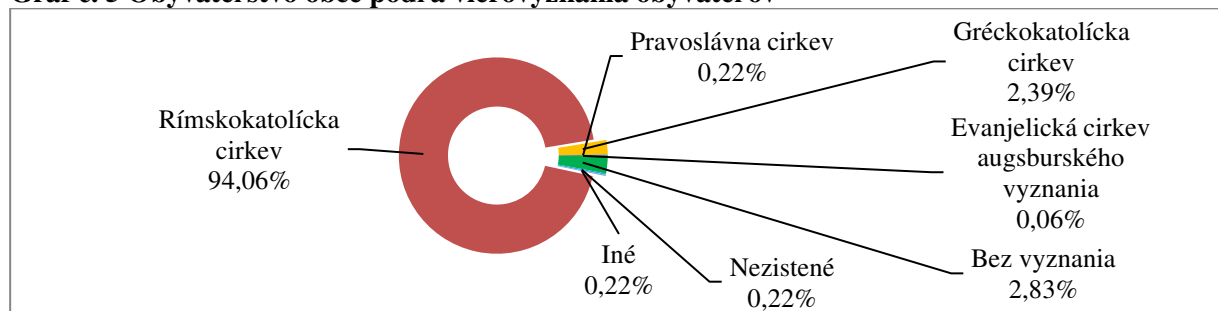
Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 sa hlásilo viac než 99% obyvateľov k slovenskej národnosti. Menšími percentami bola zastúpená ukrajinská, rusínska a česká národnosť. U štyroch obyvateľov sa nepodarilo zistiť národnosť. Pri predchádzajúcom SODB skupinu obyvateľov, u ktorých sa nepodarilo zistiť národnosť, tvorilo 15 obyvateľov.

Tabuľka 6. Národnostné zloženie obyvateľov obce

Národnosť	SODB 2011	
	počet obyv.	%
Slovenská	1793	99,50
Ukrajinská	2	0,11
Rusínska	2	0,11
Česká	1	0,06
Nezistená	4	0,22
Spolu	1802	100,00

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2021

Graf č. 5 Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov

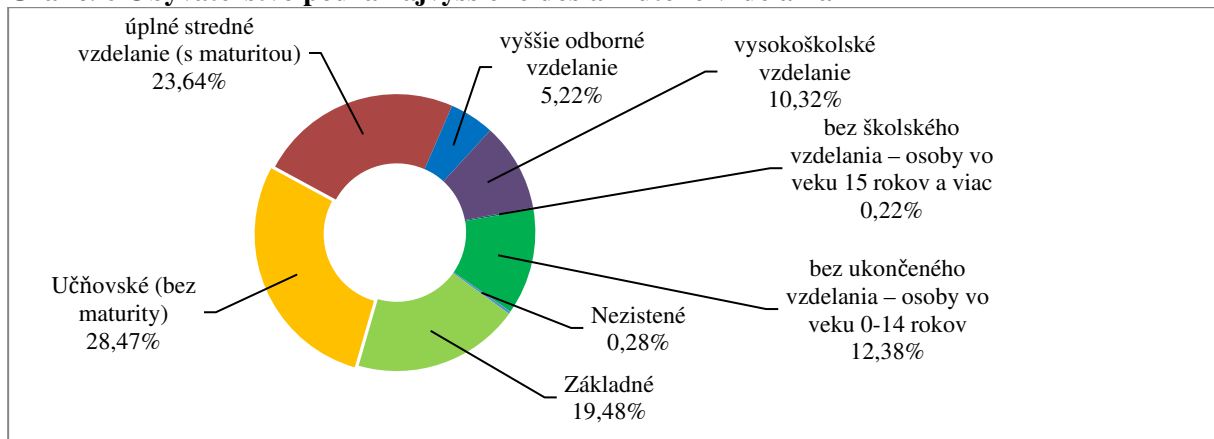

Náboženské vyznanie	SODB 2021	
	Počet obyv.	%
Rímskokatolícka cirkev	1695	94,06
Gréckokatolícka cirkev	43	2,39
Pravoslávna cirkev	4	0,22
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0,06
Bez vyznania	51	2,83
Nezistené	4	0,22
Iné	4	0,22
Spolu	1 802	100,00

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2021

V obci dominuje rímskokatolícke vierovyznanie. Pri sčítaní obyvateľov domov a bytov sa k rímskokatolíckemu vyznaniu hlásilo 94,06 % z celkového počtu obyvateľov.

Graf č. 6 Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2021

Tabuľka 7. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

	Spolu
Základné	351
Učňovské (bez maturity)	513
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	426
Vyššie odborné vzdelanie	94
Vysokoškolské vzdelanie	186
Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	4
Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	223
Nezistené	5
Spolu	1802

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2021

3.1.2 BÝVANIE

Z výsledkov sčítania obyvateľov domov a bytov, ktoré bolo realizované v roku 2011 vyplýva, že v obci je zástavba realizovaná len prostredníctvom budov s jednou bytovou jednotkou, teda rodinnými domami. Ku dátumu sčítania ich bolo v obci 579, pritom 119 z nich bolo

neobývaných a 3 nezistené. Oproti predchádzajúcemu sčítaniu v roku 2011 vzrástol počet domov o 57, trendom je však zvyšovanie počtu domov, ktoré sú neobývané.

Tabuľka 8. Údaje o domoch

Typ	Domy	Rodinné domy	Bytové domy
Počet	579	575	0
Infraštruktúra	Domy s vodovodnou prípojkou z verejnej siete	Domy s plynovou prípojkou	Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť
Počet	301	486	348
Typ	Ostatné budovy	Polyfunkčné budovy	Ostatné budovy na bývanie
Počet	2	1	1

Zdroj: SODB 2021

3.1.3 TRH PRÁCE A NEZAMESTNANOSŤ

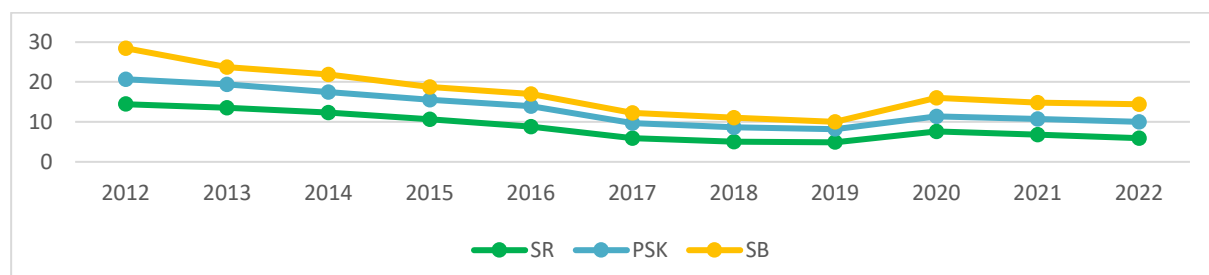
Okres Sabinov patrí z dlhodobého hľadiska v rámci Prešovského kraja ku okresom s najvyššou evidovanou mierou nezamestnanosti. V okrese Sabinov výška miery evidovanej nezamestnanosti dosiahla v roku 2022 hodnotu 14,37 %, čím sa umiestnil na 11 mieste v rebríčku od najvyššej po najnižšiu výšku miery evidovanej nezamestnanosti spomedzi všetkých okresov PSK. Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti v rámci kraja bola zaznamenaná len v okresoch Vranov – 14,68% a v okrese Kežmarok – 16,65%.

Z dôvodu vysokej nezamestnanosti bol okres zaradený k najmenej rozvinutým okresom Slovenska. (Zákon 336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Tabuľka 9. Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)

Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti (SR, PSK, Okres Sabinov)											
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SR	14,44	13,50	12,29	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57	6,76	5,9
PSK	20,66	19,35	17,45	15,50	13,91	9,68	8,61	8,19	11,39	10,75	9,98
SB	28,44	23,68	21,86	18,69	16,98	12,20	11,07	10,00	16,01	14,78	14,37

Zdroj: ŠÚ SR

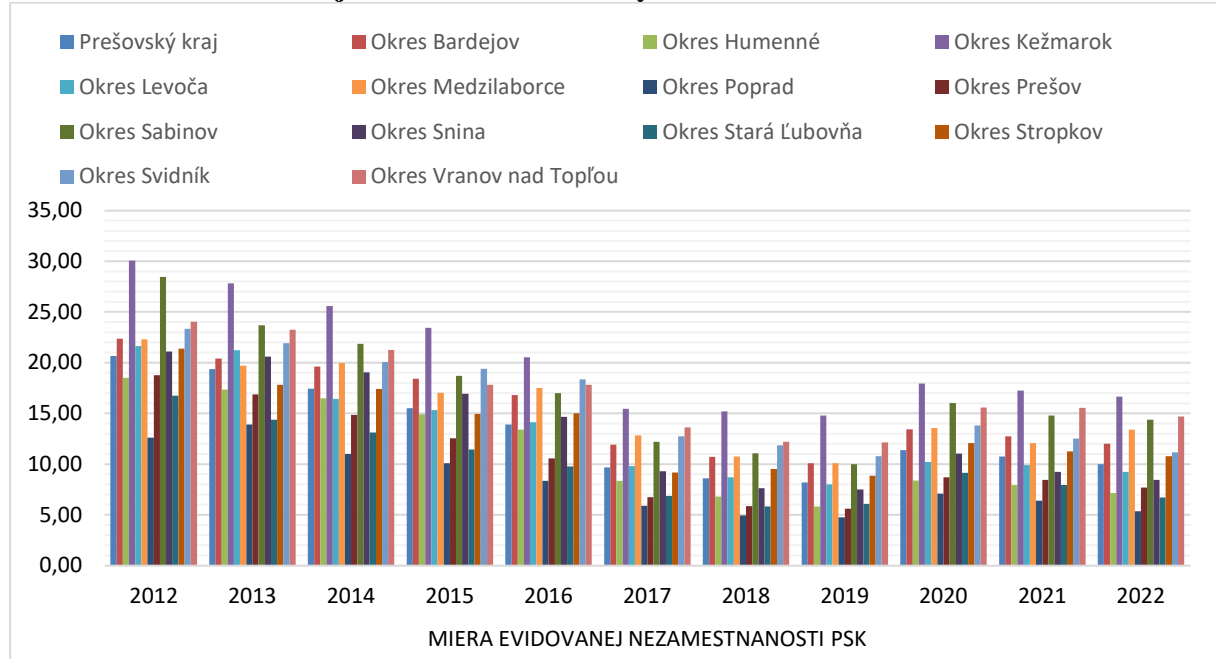

Zdroj: ŠÚ SR

Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v okrese bola zaznamenaná v rámci sledovaného obdobia v roku 2012, kedy bola evidovaná miera nezamestnanosti na úrovni 28,44%.

Graf č. 7 Miera evidovanej nezamestnanosti okresy PSK

Ku koncu roka 2022 bola nezamestnanosť na úrovni 14,37%, čo je o takmer o 8,5 p.b. viac ako je priemer SR (5,9%), a o viac ako 4 p.b ako je priemer PK (9,98%).

Tabuľka 10. Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Sabinov

Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese - roku 2022					
Vek uchádzačov	15-24	25-34	35-49	50 a viac	Spolu
Počet	759	977	1460	931	4127
%	18,39	23,67	35,38	22,56	100,00

Zdroj: ŠÚ SR

V okrese bolo ku koncu roka 2022 evidovaných celkovo 4127 uchádzačov o zamestnanie. Najpočetnejšou skupinou uchádzačov o zamestnanie boli uchádzači vo veku od 35 do 49 rokov, a to 1460 uchádzačov (35,38%).

Tabuľka 11. Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v okrese Sabinov

Znevýhodnení uchádzači o zamestnanie v okrese - rok 2022				
	So zdravotným postihnutím	Absolventi	Mladiství	Dlhodobo nezamestnaní
Počet	89	163	38	2417

Zdroj: ŠÚ SR

Najproblematickejšie uplatnenie na trhu práce majú dlhodobo nezamestnaní uchádzači o zamestnanie. Za dlhodobo nezamestnaného človeka sa považuje osoba, ktorá je registrovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie dlhšie ako 12 po sebe nasledujúcich mesiacov. V okrese tvorilo ku koncu roka 2022 túto skupinu celkovo 2417 uchádzačov, čo tvorilo viac než 58 % z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 12. Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci

Evidovaní uchádzači o zamestnanie	Obec										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Spolu	161	162	132	112	88	63	56	51	76	67	65
Muži	70	59	41	40	28	15	11	11	24	24	25
Ženy	91	103	91	72	60	48	45	40	52	43	40

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 13. Trvalo bývajúce obyvateľstvo v obci podľa ekonomickej aktivity

Ekonomická aktivita	počet	%
pracujúci (okrem dôchodcov)	709	39,35
pracujúci dôchodca	82	4,55
osoba na materskej dovolenke	8	0,44
osoba na rodičovskej dovolenke	18	1,00
nezamestnaný	75	4,16
žiak strednej školy	88	4,88
študent vysokej školy	36	2,00
osoba v domácnosti	92	5,11
dôchodca	346	19,20
príjemca kapitálových príjmov	0	0,00
žiak základnej školy	202	11,21
dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	140	7,77
iná	0	0,00
nezistené	6	0,33

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2021

Tabuľka 14. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia ekonomickej činnosti

Ekonomická činnosť	Počet	%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	15	1,84
Ťažba a dobývanie	0	0,00
Priemyselná výroba	199	24,36
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2	0,24
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	3	0,37
Stavebníctvo	162	19,83
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	86	10,53
Doprava a skladovanie	19	2,33
Ubytovacie a stravovacie služby	23	2,82
Informácie a komunikácia	5	0,61
Finančné a poisťovacie činnosti	11	1,35
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0,12
Odborné, vedecké a technické činnosti	14	1,71
Administratívne a podporné služby	9	1,10
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	28	3,43

Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030

Vzdelávanie	40	4,90
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	57	6,98
Umenie, zábava a rekreácia	4	0,49
Ostatné činnosti	22	2,69
Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie	0	0,00
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	0	0,00
Nezistené	117	14,32

Zdroj: SODB 2021

3.1.4 OBČIANSKA A TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ

3.1.4.1 Občianska vybavenosť

3.1.4.1.1 Vzdelávanie

V obci sa nachádza Základná škola s materskou školou. Jej zriaďovateľom je (v súlade so zákonom č. 416/2001 Z. z., Zákon o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky) obec, ktorá zároveň zabezpečuje na úseku školstva dostupnosť výchovno-vzdelávacej inštitúcie v oblasti predprimárneho vzdelávania, v súlade so zákonom. Výchovno-vzdelávací proces prebieha v slovenskom jazyku.

Materská škola pri ZŠ zabezpečovala ku 15.9.2023 výchovno-vzdelávací proces v dvoch triedach, spolu pre 61 detí. Chod školy bol zabezpečovaný pedagogickými a nepedagogickými pracovníkmi.

Keďže výučba v základnej škole prebieha len na I. stupni v ročníkoch 1-4, základná škola je nepľnoorganizovaná. K 15.9.2023 navštevovalo školu 69 žiakov umiestnených do 4 tried. V školskom roku 2022/2023 zabezpečovalo výučbu a chod školy 7 pedagogických pracovníkov a 1 nepedagogický pracovník. V rámci školy je taktiež zriadený školský klub detí.

Žiaci dochádzajú za nižším sekundárnym vzdelávaním na druhom stupni ZŠ prevažne do základných škôl v meste Lipany.

Stredné školy:

Stredoškolské vzdelávacie inštitúcie v obci nie sú zriadené. Najbližšie stredné školy sa nachádzajú v meste Lipany, ktoré sú vzdialené od obce len necelých 5 kilometrov. Žiaci za vyšším sekundárnym vzdelávaním dochádzajú aj do okresného mesta Sabinov a krajského mesta Prešov.

3.1.4.1.2 Šport, športové zariadenia a voľný čas

V obci sa nachádza futbalové ihrisko, ku ktorému boli v roku 2013 dobudované šatne. Predmetné ihrisko využíva aj miestny futbalový klub – FK Kamenica. V miestnej časti Lúčka-Potoky bol v minulosti funkčný lyžiarsky vlek a rekreačné stredisko.

Turistické chodníky v obci:

- turistický chodník č. 8779 –(žltá značka) – smerujúci zo severovýchodnej časti katastra ku zrúcanine Kamenického hradu a odtiaľ do časti pod Balaškou,
- turistický chodník č. 5710 – (zelená značka) – smerujúci z obce (od kostola) po hrebeni Minčola do obce Čirč,

- turistický chodník č. 2802 (modrá značka) prechádza severnou hranicou obce vedúci z obce Osikov až do obce Pusté Pole,
- turistický chodník č.8798 (žltá značka) prechádza severnou hranicou obce vedúci z obce Livovská Huta do obce Ďurková cez Lazy a Minčol.

Ku „genius loci“ obce Kamenica patrí Kamenický hrad, o ktorého záchranu sa snaží združenie Kamenná veža. Pri hrade sa konajú každoročne spoločenské akcie, ako napríklad Hradné slávnosti, Noc hradných zrúcanín, ale aj iné dobrovoľnícke akcie na podporu obnovy hradu a jeho okolia.

V obci pôsobí taktiež dobrovoľnícky hasičský zbor.

3.1.4.1.3 Zdravotníctvo

Obyvatelia obce dochádzajú za primárnou (všeobecnou preventívnou, diagnosticko – liečebnou), sekundárnou (špecializovanou diagnosticko – liečebnou) a terciárnou (následná starostlivosť u chorých s ukončeným liečebným plánom) zdravotnou starostlivosťou do mesta Lipany, okresného mesta Sabinov, ale aj krajského mesta Prešov, keďže v obci služby spojené so zdravotnou starostlivosťou nie sú dostupné.

3.1.4.1.4 Sociálne služby

V súčasnosti v obci nie sú poskytované žiadne sociálne služby. Pre obyvateľov obce sú dostupné sociálne služby v neďalekom meste Lipany.

3.1.4.1.5 Kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky

Národné kultúrne pamiatky

V obci Kamenica, ktorá patrí k stredne veľkým obciam, sa nachádzajú 4 národné kultúrne pamiatky:

Kamenický hrad - postavený v 13.-14. storočí v gotickom sluhu. V súčasnosti ostali z hradu len ruiny. Za národnú kultúrnu pamiatku bol vyhlásený v roku 1963 a bolo mu pridelené číslo 301/4. O hrad a taktiež o prístup k hradu sa v súčasnosti stará občianske združenie Kamenná veža, ktoré organizuje Medzinárodný letný dobrovoľnícky tábor na záchranu tejto kultúrnej pamiatky.

Ludový dom - dom patrí k tradičnej ľudovej architektúre. Dom bol postavený v roku 1918 a za národnú kultúrnu pamiatku bol vyhlásený v roku 1979, pričom mu bolo pridelené číslo 3162/1.

Hrob s náhrobkom - na úpätí hory Mihaľka sa nachádza hrob s náhrobkom partizána Alexandra Mayera, ktorý pochádza z roku 1944.

Iné kultúrne zariadenia a organizácie

Prevažná časť obyvateľov obce sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. V obci sa nachádza rímskokatolícky Kostol všetkých svätých, patrí ku zaujímavostiam v obci.

Kultúrne akcie sú usporadúvané v kultúrnom dome. Obyvateľom obce - čitateľom - svoje služby poskytuje obecná knižnica. V intraviláne obce je zriadené Centrum tradičnej kultúry, ktoré sa stalo miestom stretávania a konania podujatí. Jeho súčasťou je obecné múzeum s expozíciami o dejinách obce, hradu a prírodných krásach. CTK sa nachádza na adrese Kamenica 204.

Jedinečným kultúrnym zoskupením pôsobiacim v obci je divadelné zoskupenie pod názvom „DasKus Teatro“. Zoskupenie vzniklo v roku 2016. Ochotnícke divadlo bolo založené obyvateľmi obce. Svoje divadelné umenie prezentovalo napríklad aj na Hradnom festivale.

V obci Kamenica sa nachádza pod Kamenickým hradom Apidomček so 4 včelstvami.

3.1.4.2 Technická infraštruktúra

3.1.4.2.1 Cestná sieť a dopravné systémy

Cestná sieť

Obcou prechádza dôležitá dopravná tepna, cesta I. triedy prepájajúca mesto Stará Ľubovňa, Lipany, Sabinov a Prešov. V katastrálnom území obce sa nachádza cesta III. triedy č. 3192 (pôvodné číslo 543026). Obec má v správe miestne komunikácie.

Tabuľka 15. Cesty v katastrálnom území obce

Názov a trieda cesty	Cesta v správe	Dĺžka cesty v katastri obce
<i>I / 68</i>	<i>Slovenská správa ciest</i>	4,03 km
<i>III/ 3192</i>	<i>Správa a údržba ciest PSK</i>	1,036 km
<i>Miestne komunikácie</i>	<i>Obec Kamenica</i>	cca 7km

Zdroj: obecná štatistika

Cyklodoprava

Na území obce sa nenachádzajú žiadne oficiálne cyklotrasy ani cyklochodníky. Obyvatelia obce, ale aj turisti využívajú na cyklodopravu a cykloturistiku komunikácie I. a III. triedy, miestne komunikácie, ale aj poľné cesty a turistické chodníky.

Obec sa nachádza v dopravnej dostupnosti bicyklom do pätnástich minút (pri rýchlosti 20 kilometrov/hodina) od mesta Lipany. Pridanou hodnotou vidieckeho priestoru obce Kamenica bude vybudovanie cyklotrasy vedúcej z obce Kamenica do mesta Lipany a jej napojenie na

plánovanú cykloturistickú trasu celoeurópskeho významu – EuroVelo 11, ktorej trasa je vedená územím mesta Lipany.

Cestná doprava

Autobusová doprava

Obyvatelia obce majú cestnú osobnú dopravu v rámci okresu a kraja zabezpečenú priebežnými linkami SAD Prešov, BUS KARPATY a Eurobus, a.s. Dopravné spojenie v rámci kraja je zabezpečené aj inými prepravnými spoločnosťami.

Železničná doprava

Katastrálnym územím obce prechádza železničná trať slúžiaca na osobnú i nákladnú prepravu, v smere Košice - Kysak - Prešov - Sabinov - Lipany - Stará Ľubovňa, avšak v obci sa nenachádza železničná stanica. Železničná trať má na úseku trasy z Krivian do Pustého poľa druhé najväčšie stúpanie na Slovensku. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Lipany.

3.1.4.2.2 Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Všetci obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou. Vodovodná sieť v obci je napojená z vodovodnej sústavy Prešovského skupinového vodovodu s vodným zdrojom - prameň Vyšný Slavkov.

Obyvatelia doplnkovo využívajú taktiež studne.

Čistička odpadových vôd

Kanalizačná sieť v obci nie je v súčasnosti dobudovaná. V rámci aktivít PRO ale aj Územného plánu obce je navrhovaná jej dostavba. Kanalizačná sieť bude napojená na čističku odpadových vôd.

3.1.4.2.3 Energetické hospodárstvo

Zásobovanie plynom

Celá obec je plynofikovaná. Ako primárny zdroj na vykurovanie domácností, ohrev teplej vody, ale aj varenie, využívajú obyvatelia zemný plyn. Podľa údajov zo SODB 2021 má takmer 84% z celkového počtu rodinných domov zriadenú plynovú prípojku.

Zásobovanie elektrickou energiou

Zastavané územie obce je zásobované elektrickou energiou prostredníctvom siete NN, ktorá je tvorená prevažne vzdušným vedením (drevenými a betónovými stĺpmi). Osvetlenie v obci sa nachádza na stĺpoch verejného osvetlenia, ale aj na stĺpoch NN.

3.1.4.2.4 Telekomunikácie

Mobilné siete

Pokrytie službami mobilných operátorov v obci je dostatočné. Obyvatelia môžu využívať služby všetkých operátorov pôsobiacich na území Slovenska.

Internetové pripojenie

Obyvatelia obce využívajú prevažne pripojenie prostredníctvom pevného internetu (ADSL) ako aj prostredníctvom optického internetu. Doplnkovo sú využívané aj iné formy internetového pripojenia (mobilný internet, mikrovlnný internet).

Obecný rozhlas

Obec ma zriadený obecný rozhlas. Rozvody sú kombinované na stĺpoch verejného osvetlenia alebo NN. Ústredňa sa nachádza v priestoroch obecného úradu.

3.1.4.2.5 Odpadové hospodárstvo

Obec zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu, ale aj triedený zber komunálneho odpadu na základe VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi. Na území obce sa zabezpečuje triedenie a zber týchto zložiek komunálneho odpadu: papier, plasty, kov, sklo, textil a obuv, elektro-odpad a ďalšie.

Obec Kamenica v auguste 2012 otvorila zberné miesto Hliník, kde obyvatelia obce môžu odvážať biologicky rozložiteľný odpad a drobný stavebný odpad.

3.1.4.3 Štandardy minimálnej vybavenosti obce

Tabuľka 16. Vybavenosť obce

Výber ukazovateľov	Odporúčaná vybavenosť	Stav v obci
Školstvo		
Materská škola	•	Áno
Základná škola (neplnoorganizovaná s ročníkmi 1. – 4.)	o	Áno
Telovýchova a šport		
Ihrisko pre deti	•	Áno
Ihrisko pre mládež a dospelých	•	Áno
Ihrisko maloplošné (menej ako 2000m ² plochy)	•	Áno
Otvorená ľadová plocha	•	Nie
Cestovný ruch – verejné ubytovanie		
Penzión	o	Áno
Zdravotníctvo a sociálne služby		
Ambulancie	•	Nie
Sociálne služby -zariadenia		
Zariadenie pre seniorov	o	Nie
Zariadenie opatrovateľskej služby	o	Nie
Denný stacionár	o	Nie
Opatrovateľská služba	o	Nie
Denné centrum	•	Nie
Jedáleň	o	Nie
Práčovňa	o	Nie
Stredisko osobnej hygieny	o	Nie
Maloobchod		
Potraviny, zmiešaný tovar	•	Áno
Špecializovaný obchod (integrované zariadenia)	•	Áno
Bankové inštitúcie		
Deteš. pracovisko, reprezentácia	o	Nie
Poisťovne		
Zastupiteľstvo, obchod. kancelária	o	Nie
Kontaktné miesto	o	Nie
Kultúra		
Knižnica (obecná, regionálna, krajská)	o	Áno
Polyfunkčné kultúrne zariadenie (býv. kultúrny dom)	o	Áno
Kultúrno-osvetové zariadenia	•	Áno
Kostoly, modlitebne, synagógy, meditačné priestory	•	Áno
Cintoríny, domy smútku, urnové háje, krematóriá	•	Áno
Zeleň		
Parky a iné typy verejnej parkovej zelene	o	Áno
Zeleň v obytných územiach	o	Áno
Zeleň pri občianskej vybavenosti	•	Áno
Ostatná zeleň (cintoríny, kempy, zeleň peších zón, ...)	•	Áno
Zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch	•	
Prírodná zeleň (lesy)	•	Áno
Služby		
Služby pre obyvateľov (murár, elektrikár, a iné)	•	Áno

• odporúčaná vybavenosť

o alternatívne doplnenie vybavenosti

3.2 Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza

Metóda SWOT analýzy hodnotí, resp. monitoruje obec z pohľadu jej kľúčových interných silných a slabých stránok, ale aj z pohľadu možných kľúčových externých príležitostí a ohrození. Uvedená SWOT analýza obce v rámci jednotlivých častí vyberá položky podieľajúce sa na vygenerovaní rozvojovej stratégie. Núti rozmyšľať o tom, čo je naozaj dôležité pri dosahovaní cieľa politiky.

UDRŽATEĽNÉ, ODOLNÉ A EKOLOGICKÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – dobrá dopravná dostupnosť - autobusové spojenie – vybudovaná vzdelávacia infraštruktúra – obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou – väčšina obyvateľov využíva ako primárny zdroj na vykurovanie ohrev teplej vody a na varenie zemný plyn – triedenie odpadu – záujem samosprávy o vytvorenie priaznivého prostredia pre podnikanie podporujúce rozvoj miestnej ekonomiky – potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu – predaj z dvora – včelárstvo a predaj výrobkov s pridanou hodnotou – šitie a predaj krojov – výroba a predaj drevených lyží – vhodné podmienky pre prvovýrobu a agropodnikanie – agroturistika - farma (ovce, kone, husi, pávy, sliepky ...kontaktné ZOO) – kataster obce je zastúpený veľkou časťou lesných pozemkov – kvalitné ekosystémové služby – relatívne zachovalé životné prostredie – dobrá kvalita životného prostredia – podpora kvalitných ekosystémových služieb – do katastra zasahuje CHVÚ Čergov – do katastra zasahuje prírodná pamiatka Bradlové pásmo 	<ul style="list-style-type: none"> – nedostatočne vybudovaná verejná kanalizačná infraštruktúra – nedostatočne vybudovaná verejná vodovodná infraštruktúra – vysoká energetická náročnosť budov vo vlastníctve obce – nedostatočná kapacita ZŠ a MŠ – nedokončené pozemkové úpravy – nízke zastúpenie zelenej infraštruktúry – nižšia miera pracovných príležitostí – nízka diverzifikácia v ekonomických činnostiach – nedostatočne pripravené územie na IBV – absencia sociálnych bytov

<ul style="list-style-type: none"> – do katastra zasahuje NPR, ÚEV Čergovský Minčol – skúsený manažment obce – spolupráca verejného a podnikateľského sektora 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> – schválený Akčný plán NRO Sabinov a regionálny príspevok – blízkosť 2 miest – možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF – možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov – dostatočný potenciál pre vytváranie partnerstiev a spoluprácu (oblasť cezhraničnej spolupráce s Poľskom) 	<ul style="list-style-type: none"> – vyššia miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Sabinov – málo pracovných príležitostí v rámci okresu – viac pracovných príležitostí a lepšia finančná motivácia mladých v iných regiónoch, v zahraničí – neochota podnikateľských subjektov etablovať sa v obci – znižovanie počtu SZČO a PO – neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z iných finančných mechanizmov

DOSTUPNÉ MODERNÉ A KVALITNÉ SLUŽBY

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – zachovaný vidiecky ráz územia – NKP s potenciálom pre CR – zaujímavosti v obci s potenciálom pre CR (Apidomček, farma, a pod.) – tradícia v organizovaní kultúrnych podujatí a súťaží (Hradné slávnosti, fotografická súťaž, a pod.) – zriadené obecné múzeum - Centrum tradičnej kultúry – Kamenické fenomény – obecné múzeum s expozíciami o dejinách obce – tradícia vo folklóre a divadelníctve – pôsobenie ochotníckeho divadla DasKus Teatro – folklórna skupina Kameničanka – činnosť združenia Kamenná veža – atraktívne prostredie v Spišsko-šarišskom medzihorí – značené turistické chodníky – existujúca vzdelávacia infraštruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> – absencia chodníkov v niektorých častiach obce – vymedzené úseky miestnych komunikácií v zlom technickom stave – menej atraktívne prostredie z pohľadu infraštruktúry súvisiacej s bývaním (absencia bytového domu) – absencia multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska – nedobudované cyklotrasy (nedostatočne využitý prírodný potenciál)

<ul style="list-style-type: none"> – existujúca voľnočasová infraštruktúra pre šport a kultúru – futbalové ihrisko a činnosť futbalového klubu – stolný tenis – dobrovoľný hasičský zbor – cca 70% obyvateľov v produktívnom veku a cca 17% obyvateľov v predproduktívnom veku 	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> – schválený Akčný plán NRO Sabinov a regionálny príspevok – blízkosť strediska Lúčky -Potoky – vybudovanie cyklotrasy a jej napojenie na EuroVelo 11 – podpora v oblasti budovania cyklotrás z národnej úrovne – vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu z národnej úrovne – možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF – možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> – nedostatok externých finančných zdrojov vymedzených na výstavbu chodníkov – nedostatok štátnych dotácií na skvalitnenie infraštruktúry vidieckeho cestovného ruchu – znižovanie počtu SZČO a PO – neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z finančných mechanizmov

3.3 Analýza vonkajšieho prostredia

Prírodný a kultúrny potenciál, stav ekosystémov, stupeň rozvoja hospodárstva a priemyslu, kvalita služieb, a s tým súvisiaci stupeň ekonomickej aktivity v blízkom okolí tvoria vnútorné a vonkajšie zdroje ovplyvňujúce rozvoj územia. Ich bohatstvo a dostupnosť sú dôležitým predpokladom pre rast konkurencieschopnosti a miestny rozvoj a dôležitú úlohu zohráva ich vzájomná súvislosť a najmä schopnosť ich zhodnocovania. Faktory ovplyvňujúce rozvoj územia, ako aj rozvoj miestnych ekonomík a rast ich konkurencieschopnosti zároveň ovplyvňujú aj úroveň kvality života obyvateľov.

VONKAJŠIE FAKTORY ROZVOJA ÚZEMIA, VPLYV VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA ROZVOJ ÚZEMIA, STEEP ANALÝZA

STEEP analýza, ktorá sa používa pri hodnotení vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj obce, bola použitá v rámci analyzovania nasledujúcich faktorov ovplyvňujúcich rozvoj a rast

miestnej ekonomiky, konkurencieschopnosti a zvyšovanie kvality života obyvateľov. Súčasťou STEEP analýzy je hodnotenie vplyvu faktorov oblasti **sociálnej** (napríklad migrácia obyvateľstva, ponuka služieb, vzdelanosť, úroveň rozvoja cestovného ruchu, vrátane vidieckeho CR.), **technologickej a technickej** (napríklad inovácie v technológiách a technologických procesoch, dopravná obslužnosť) **ekonomickej** (napríklad toky peňazí, tovaru, služieb, informácií a energií, orientácia ekonomík blízkeho a vzdialenejšieho okolia ktoré môžu ovplyvňovať fungovanie, stav a rozvoj územia), **ekologickej a politickej** oblasti pôsobiacich z externého prostredia a ovplyvňujúcich interné prostredie.

Vyššie popísané faktory z pohľadu vonkajšieho prostredia v **sociálnej, technologickej ekonomickej, ekologickej a politickej** oblasti ovplyvňujú schopnosť vytvárať pracovné príležitosti a tvorbu pracovných miest, a tým nepriamo ovplyvňujú výšku migračného salda, ako aj výšku celkového prírastku/úbytku. Migračné saldo 10 patrilo v obci Kamenica s počtom obyvateľov 1798 v sledovanom období (roky 2003 až 2022), ku jednému z najlepších. Lepšie bolo len v roku 2004, a to +12. V okrese Sabinov s počtom obyvateľov 61077 bolo migračné saldo -127. V Prešovskom kraji -1551 oproti napr. Bratislavskému kraju kde migračné saldo dosiahlo plusovú hodnotu 4492 (ŠÚ, 2023, údaje ku 31.12.2022)

Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj miestnej ekonomiky v obci majú v rámci okresu podstatnejší význam 2 menšie mestá. Je to okresné mesto Sabinov s postupne klesajúcim počtom obyvateľov. Ku 31.12.2022 bol počet obyvateľov 12206, čo je oproti údaju z roku 2014 (12703 obyvateľov - údaj prevzatý do PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023) takmer o 500 obyvateľov nižší a mesto Lipany s počtom obyvateľov 6449, kde sa počet obyvateľov mení len s miernym kolísaním, o čom svedčí údaj 6422 obyvateľov údaj ku 31.12.2014 - prevzatý do PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023).

V súlade so Zákonom 336/2015 Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2015 bol okres Sabinov 15.12.2015 zaradený do zoznamu najmenej rozvinutých okresov, v ktorom miera evidovanej nezamestnanosti vypočítaná z disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie, ktorú ústredie vykazuje, bola v období za aspoň deväť kalendárnych štvrtrokov počas predchádzajúcich dvanástich po sebe nasledujúcich kalendárnych štvrtrokov vyššia ako 1,6-násobku priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike za rovnaké obdobie.

„Podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov Okresný úrad Sabinov opätovne v roku 2022 pripravil návrh plánu rozvoja pre okres Sabinov a predložil ho po prerokovaní riadiacim výborom na schválenie MIRRI SR.

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sabinov bol schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR dňa 27. júla 2022. Ide o záväzný dokument zameraný na odstraňovanie zaostávania najmenej rozvinutého okresu a jeho podporu. Okres bude môcť v súlade s plánom rozvoja využívať čerpanie regionálneho príspevku, ktoré je naplánované na roky 2022-2026.

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sabinov sa má v priebehu 5 rokov od jeho schválenia zamerať na nasledujúce aktivity, ktoré budú smerovať predovšetkým k tvorbe nových pracovných miest pre disponibilných uchádzačov o zamestnanie a pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie:

Aktivita A: Zamestnanosť – zvyšovanie zamestnanosti podporou vytvárania pracovných miest pre UoZ a znevýhodnené skupiny na trhu práce

Aktivita B: Cestovný ruch – komplexná ponuka v cestovnom ruchu“

(<https://www.nro.vicpremier.gov.sk/najmenej-rozvinute-oresy/sabinov/index.html>)

Pre okres Sabinov s počtom obyvateľov 61077 je charakteristické rovnomerné osídlenie. Z celkového počtu obyvateľov žije v okrese v predproduktívnom veku (do 14 rokov) 23,18% obyvateľov, v produktívnom veku (od 15 – 64) žije v okrese 64,19% a v poproduktívnom veku (65+) žije 12,63% obyvateľov. Priemerný vek obyvateľov v roku 2022 v okrese Sabinov dosiahol hodnotu 35,73. Oproti roku 2003, keď dosahoval hodnotu 32,27 sa priemerný vek obyvateľa zvýšil o takmer 3,5 roka. Index starnutia je 54,47% oproti roku 2003, keď bol index starnutia 36,34 %. Index ekonomického zaťaženia osôb sa zvýšil v sledovanom období len veľmi mierne o necelé 0,5%. Miera evidovanej nezamestnanosti je v okrese Sabinov 14,37%, v porovnaní s mierou evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji 9,98% je o 4,4 p.b vyššia, ale i napriek tomu oproti roku 2014, keď bola 21,86% výrazne poklesla. Z toho dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie je 2417, mladistvých je 68 a zo ZP je 89. Z hľadiska cestovného ruchu okres Sabinov mierne zaostáva za ostatnými časťami Šariša a Spiša i napriek tomu, že má pomerne silný kultúrny - historický a prírodný potenciál. V okrese sa nachádzajú lyžiarske strediská:

Lyžiarske stredisko Drienica-Lysá, lyžiarsky areál je vzdialený 4 km od Sabinova. Stredisko nad obcou Drienica rozprestierajúce sa pod južnými svahmi Čergovského pohoria sa skladá z dvoch častí - Drienice a Lysej, ktoré sú prepojené dvojkilometrovou lanovou dráhou.

Lyžiarske stredisko Renčišov-Buče, ktoré sa nachádza v nadmorskej výške 650 - 1006 m.n.m. Lyžiarsky areál je orientovaný na zimné športy a turistiku.

V samotnom Sabinove sa nachádza letné kúpalisko. Agroturizmus a vidiecky cestovný ruch, sa javia ako ďalšia z možných foriem cestovného ruchu v horských a podhorských oblastiach. Vhodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch majú viaceré obce v blízkom okolí, spomedzi nich, napr. aj obec Dubovica. Významný potenciál pre cestovný ruch tvorí geotermálny vrt v Lipanoch.

Z kultúrno-historických pamiatok, ktorých je na území okresu pomerne dosť vďaka významnej pozícii územia v minulosti, v historickej Šarišskej župe, a ktoré tvoria významný potenciál pre všetky obce rozkladajúce sa na území Sabinovského okresu, je potrebné spomenúť aspoň niektoré. Tie spolu s prírodnými danosťami a jedinečnosťami regiónu tvoria jeho svojrázny kolorit.

V obci Bajerovce v prírodnej rezervácii Valalská voda sa nachádza minerálny prameň Voňačka. V katastri obce Bodovce sa nachádza národná prírodná rezervácia Hradová hora, na ktorej sa v 9. a 10. storočí nachádzalo mohutné slovanské hradisko, pamiatkový objekt výšinné Hradisko. Hradová hora sa nachádza v lesoch, na úpätí Čergovského pohoria, na kóte s nadmorskou výškou 871 metrov. Na území obce Brezovica sa nachádza viacero NKP. Ide o Pustý hrad, kaštieľ Berzeviczyovcov, rímskokatolícky kostol Všetkých svätých, pomník, kúriu, pohrebnú kaplnku a židovský cintorín. V obci Červenica pri Sabinove je zachovaný Dobajovský kaštieľ. Je národnou kultúrnou pamiatkou. Okrem kaštieľa sa v obci nachádza socha sv. Jána Nepomuckého a r.k. kostol. V katastri obce Brezovička okrem pamiatkového objektu, zaniknutej stredovekej dediny Šlemov, boli podľa databázy Pamiatkového úradu SR vyhlásené ako pamiatkové objekty aj zaniknutý kláštor, hrádok (Zámčisko, Hamborek), 2 zaniknuté kostoly a r.k. kostol sv. Martina. Medzi kopcami bočnej hrebeňovej rássochy pohoria Čergov sa nad obcou Hanigovce v regióne Horná Torysa nachádzajú zrúcaniny Hanigovského hradu. Obec Jarovnice eviduje vo svojom katastri národnú kultúrnu pamiatku hrob s náhrobkom maliara - impresionistu Szinyei-Merse, P, 1845 – 1920. Ruina hradu sa nachádza taktiež v obci Kamenica. Hradisko Nad myšiarňou v obci Olejnikov je taktiež národnou kultúrnou pamiatkou. V obci Krivany stojí pamätný dom Jolany Cirbusovej, prozaičky, technická pamiatka kamenný vodný mlyn s horným náhomom - Mušinka a národná kultúrna pamiatka kaštieľ a park. Pozoruhodná je bazilika v Ľutine, ktorá je pútnickým miestom gréckokatolíkov. V obci Pečovská Nová Ves sa nachádza viacero významných pamiatok: 3 kaštiele, z ktorých jeden je najstaršou zachovanou pamiatkou v obci, kúria, park, kostol, židovský cintorín, ale aj hrob Jána Jablonského s náhrobníkom. V Šarišských Michaľanoch sa okrem kaštieľa nachádzajú ďalšie významné pamiatky, a to napríklad archeologické nálezisko - neolitická lokalita, nálezisko bukovo-horskej kultúry a ďalšie. Ku historickému dedičstvu obce Rožkovany neodmysliteľne

patrí aj kostol postavený v roku 1858 a drevená kaplnka so sochou sv. Jána Nepomuckého bola postavená v roku 1787 a pôvodne umiestnená v strede dediny.

Ľudové domy - národné kultúrne pamiatky, pamiatky ľudového staviteľstva, sa nachádzajú v obciach Kamenica- 2, v obci Krásna Lúka - 2 a v obci Drienica.

Kaštiele sa nachádzajú aj v obciach Dubovica, Krivany, Pečovská Nová Ves, Rožkovany, Šarišské Dravce, Šarišské Michaľany, Uzovce a Uzovský Šalgov.

Mesto Sabinov je známe najmä historickým jadrom s meštianskymi domami obohnaným hradbovým múrom a zvonnicou, ktorá je taktiež pamiatkovým objektom. Významnou pamiatkou je tiež gotický kostol Sv. Jána Krstiteľa.

Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj miestnej ekonomiky v obci je podstatný aj vplyv viacerých faktorov na úrovni Prešovského kraja. Obec Kamenica sa nachádza na území bývalej Šarišskej župy, a v súvislosti s tým sa na dotknutom území, zachovali významné historické pamiatky.

Prešovský kraj je svojou rozlohou 8 972,7 km², ktorá zaberá 18,3 % rozlohy štátu, po Banskobystrickom kraji druhým najväčším krajom na Slovensku. Spoločnú hranicu v rámci Slovenskej republiky má kraj s tromi krajmi, na juhu s Košickým samosprávnym krajom a na západe s Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom. Na severe je územie vymedzené štátnou hranicou Slovenskej republiky s Poľskou republikou (Malopoľské a Podkarpatské vojvodstvo) v dĺžke asi 360 km. Na východe je územie vymedzené štátnou hranicou s Ukrajinou (Zakarpatská oblasť) v dĺžke asi 38 km.

V obci Nová Sedlica sa nachádza najvýchodnejší bod kraja, ktorý je zároveň najvýchodnejším bodom Slovenska. Na území Prešovského kraja sa nachádza aj najvyšší bod Slovenska, Gerlachovský štít s výškou 2655m nad morom. K zásobovaniu pitnou vodou je využívaných jedenásť vodárenských tokov, ktoré sa nachádzajú v oblasti Vysokých Tatier, prameň Vyšný Slavkov (prešovský skupinový vodovod), nádrž Starina (najväčšia nádrž na pitnú vodu v Strednej Európe) a nádrž Domaša.

Na území kraja sa nachádza 5 národných parkov – Tatranský národný park, Pieninský národný park, Národný park Nízke Tatry, Národný park Slovenský raj a Národný park Poloniny, 2 chránené krajinné oblasti – CHKO Vihorlat a CHKO Východné Karpaty, ktorý sa celým svojím územím nachádza na území Prešovského kraja. Na území CHKO sa nachádzajú 2 NPR, 7 PR. Na území Prešovského kraja sa nachádza 55 národných prírodných rezervácií, 81 prírodných rezervácií, 3 národné prírodné pamiatky, 30 prírodných pamiatok, 7 chránených areálov (PHSR PSK 2021-2030), ale nachádzajú sa tu aj územia patriace do sústavy chránených území

(chránené vtáacie územia a územia európskeho významu). Na území PK sa nachádzajú aj 2 biosférické rezervácie (BR Tatry a BR Východné Karpaty).

Územie kraja je z hľadiska územného usporiadania Slovenskej republiky vymedzené samosprávnym územným celkom Prešovského samosprávneho kraja a zahŕňa 665 samosprávnych území obcí a z toho 23 samosprávnych území miest, ktoré sú vytvorené zo 724 katastrálnych území. V kraji sa teda nachádza 665 obcí, najviac v rámci SR a je rozčlenený do 13 okresov (Prešov, Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou. Rozlohou najväčšími sú okresy Poprad, Bardejov a Prešov, naopak plošne najmenšími sú okresy Levoča, Stropkov a Medzilaborce). Z celkového počtu obyvateľov žije 47,9 % v mestách (v krajskom meste ku 31.12.2022 žilo 82 297 obyvateľov (ŠÚ SR,2023).

Počtom obyvateľov 808 090 (ku 31.12.2022) je Prešovský kraj najväčším krajom. Spomedzi všetkých krajov je v Prešovskom kraji dlhodobý najvyšší prirodzený prírastok. Na druhej strane sa z Prešovského kraja vysťahovalo najviac obyvateľov, a to najmä z okresov Stropkov, Svidník, Humenné, Snina a Medzilaborce. Veková štruktúra populácie Prešovského kraja ku 31.12.2020 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi naznačuje demografické starnutie obyvateľstva. Prešovský kraj v porovnaní s ostatnými krajmi má dlhodobý v populácii najvyšší podiel detí do 14 rokov a najnižší podiel obyvateľov starších ako 65 rokov. V roku 2021 bol podiel detskej zložky 18,4 % a prevyšoval podiel seniorov o 3,3 p. b. Priemerný vek obyvateľa dosiahol 39 rokov a je v rámci Slovenska najnižší. Pomyselnú hranicu medzi okresmi s celkovým prírastkom a okresmi s celkovým úbytkom tvorí hranica medzi okresmi v juhozápadnej časti kraja a okresmi v severovýchodnej časti kraja. Prešovský kraj má v porovnaní s ostatnými krajmi najviac vysťahovaných. K medzoročnému nárastu počtu obyvateľov vo veku 65 a viac rokov došlo vo všetkých okresoch Prešovského kraja. Veková štruktúra populácie Prešovského kraja ku 31.12.2022 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi naznačuje demografické starnutie obyvateľstva.

Situácia mladých ľudí na trhu práce v Prešovskom kraji nie je lichotivá. Index ekonomickej závislosti mladých ľudí je 27,94%, a teda najvyšší spomedzi všetkých krajov.

Táto situácia núti nezamestnaných mladých ľudí vycestovať za prácou do krajín Európskej únie. Rizikovou skupinou z hľadiska uplatnenia na trhu práce sa stávajú aj nezamestnaní nad 45 rokov veku, u ktorých nízka jazyková vybavenosť a zdravotné problémy sťažujú hľadanie práce doma aj v zahraničí.

Miera nezamestnanosti je spomedzi krajov dlhodobo najvyššia, v roku 2021 dosiahla 11,4 %. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo tvorilo 48,7 %, miera zamestnanosti 20 – 64 ročných dosiahla 69,3 %. Priemerná mesačná mzda bola na úrovni 1 157 eur a bola najnižšia v rámci Slovenska. Rizikovou skupinou z hľadiska uplatnenia na trhu práce sa stávajú aj nezamestnaní nad 45 rokov veku, u ktorých nízka jazyková vybavenosť a zdravotné problémy sťažujú hľadanie práce doma aj v zahraničí. Prešovský kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k menej výkonným regiónom Slovenska. V roku 2021 najväčší, viac ako štvrtinový, podiel na regionálnej hrubej pridanej hodnote tvoril priemysel, obchod, doprava, ubytovanie a stravovanie sa podieľali 18,9 % a verejná správa, povinné sociálne zabezpečenie, zdravotníctvo a sociálna pomoc 18,8 %.

Priemysel v kraji je rôznorodý. Zastúpený je kovospracujúcim, drevospracujúcim, potravinárskym, elektrotechnickým, strojárskym, chemickým, textilným a odevným priemyslom. Je koncentrovaný hlavne do okresných miest. Najväčšími zamestnávateľmi v PK sú Tatravagónka a.s. v Poprade, Garrett Motion Slovakia s.r.o. v Prešove, Tesla Stropkov a.s., Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o. v Prešove, Whirlpool Slovakia, s.r.o. v Poprade, Chemosvit Folie, GVP, spol. s r.o., Plzeňský Prazdroj Slovensko, a.s. v Prešove, a ďalšie. Prešovský kraj patrí dlhodobo ku ekonomicky najslabším krajom, čiastočne z dôvodu, že kraj má prevažne vidiecky charakter. Na základe regionalizácie OECD patrí PSK medzi prevažne vidiecke regióny. V sídelnej štruktúre PSK, tak ako je to charakteristické pre celé územie SR, prevládajú malé obce do 1000 obyvateľov. z hľadiska medzinárodnej dopravy významnú polohu v smere sever–juh, ale i východ–západ. Prechádza ním dôležitý hlavný slovenský severný cestný koridor Bratislava – Žilina – Poprad – Prešov – Košice, v smere sever – juh východný medzinárodný koridor Poľsko – Stará Ľubovňa – Prešov a Poľsko – Svidník - Prešov, ktorý pokračuje po spoločnej trase do Košíc a Maďarska. Železničné trate medzinárodného, resp. celoštátneho významu sú Žilina – Košice – Medzilaborce a Plaveč – Prešov – Košice. verejnú autobusovú dopravu zabezpečujú široko rozvetvené linky autobusovej dopravy. Pre individuálnych motoristov slúži hustá sieť ciest rôznej kategórie s dĺžkou 3 192 km spolu s potrebnými službami, ako sú čerpacie stanice a servisy. Viac ako pätina slovenských diaľnic sa nachádza práve v Prešovskom kraji.

V roku 2021 sa v PK nachádzalo 546 materských škôl, 390 základných škôl, 38 gymnázií a 63 stredných odborných škôl. Z vysokých škôl v Prešove sídli Prešovská univerzita a Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia.

Zdravotná starostlivosť sa poskytovala v roku 2021 v 2 047 zdravotníckych zariadeniach, ktorých súčasťou bolo 17 nemocníc, 1 613 zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti a 8

liečební. Územie kraja je kvôli vyhovujúcej geologickej stavbe veľmi bohaté na výskyt minerálnych a termálnych vôd, čo sa odráža v množstve prameňov, ktorých je na území kraja cca 400. Zastúpené sú všetky známe typy minerálnych vôd (prírodné minerálne vody, prírodné liečivé vody a prírodné minerálne vody stolové, okrem rádioaktívnych, niektoré dokonca vo veľkých koncentráciách). Väčšinu týchto minerálnych prameňov využívajú miestni obyvatelia, niektoré z nich sa plnia do fliaš ako kvalitné minerálne, stolové, či liečivé vody. Patrí k nim najmä Ľubovnianska, Sulínka, Cigeľka, Salvator, či Baldovská. Sú považované za vzácny prírodný zdroj a bezpochyby sú ďalším predpokladom rozvoja územia. Sieť zariadení zdravotníckej starostlivosti dopĺňajú vyhľadávané kúpele. V súčasnosti sa nachádzajú na území kraja známe balneologické a klimatické kúpeľné komplexy. Balneologické kúpele zamerané na choroby pohybového a obehového ústrojenstva vznikali v blízkosti prameňov už v minulosti. Na území kraja nájdeme jedny z najstarších kúpeľov na Slovensku - Bardejovské kúpele. Známe sú však aj Kúpele Vyšné Ružbachy známe najmä svojim prírodným výtvarom - travertínovým jazierkom- kráterom a Kúpele Červený kláštor - Smerdzonka. Klimatické kúpele nájdeme na území kraja najmä vo Vysokých Tatrách, kde je využité horské prostredie a jeho blahodarný vplyv na dýchacie cesty. Známe sú najmä kúpele Tatranská Polianka, Nový Smokovec, Tatranské Matliare, či Tatranská kotlina. Aj keď Prešovský kraj na základe ekonomických ukazovateľov patrí k zaostalejším regiónom Slovenska, nenasvedčuje tomu územie bohaté na prírodné, kultúrne a historické zdroje. Prírodné prostredie je relatívne málo narušené najmä v oblastiach s nízkou ekonomickou aktivitou.

3.4 Identifikácia potrieb a možných riešení

Časť Identifikácia potrieb, východísk a možných riešení je výstupom spracovania údajov z analýzy vnútorného prostredia a analýzy vonkajšieho prostredia. Výsledkom procesu komparácie získaných údajov, ich spracovania a usporiadania do jednotlivých významových celkov je súbor determinantov možného rozvoja územia a na základe toho signifikácia potrieb. V nasledujúcich častiach - strategickkej, programovej a realizačnej sú potreby, chápané aj ako „rozvojové výzvy“, transformované, teda postupne pretvárané, v rámci hierarchie strategického dokumentu do politiky, cieľov politiky, priorít, opatrení a na najnižšej úrovni s najvyššou mierou konkretizácie do projektových zámerov.

V snahe o dosiahnutie čo najväčšej efektívnosti implementácie jednotlivých projektových zámerov budú investície do vybraných oblastí s rozvojovým potenciálom umiestňované integrovane. Integrované územné investície sú podporované z národnej a nadnárodnej úrovne.

Na národnej úrovni sú premietnuté do finančnej podpory z EŠIF a prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti a Programu Slovensko bude podporené ich umiestnenie do oblastí s rozvojovým potenciálom. S cieľom decentralizácie, resp. prístupu zdola nahor sú integrované územné investície podporované prostredníctvom IUS samosprávnych krajov, stratégií udržateľného mestského rozvoja (UMR), stratégií SPR (zdroj www.po-kraj.sk, 2023).

V zmysle princípu udržateľného využívania a zhodnocovania potenciálu územia s cieľom rozvoja územia, sú definované potreby v nasledujúcich oblastiach:

Udržateľné hospodárstvo, energetický potenciál

Globálne otepľovanie a zmena klímy vedie k zmenám v rôznych ekosystémoch. Zmeny v ekosystémoch prebiehajúce aj v dôsledku negatívnych ľudských činností môžu mať za následok nielen ohrozenie podmienok a kvality života človeka ale aj ohrozenie podmienok rozvoja územia. Z hľadiska zachovania zdravých ekosystémov je jednou z najvýznamnejších environmentálnych priorít vytvoriť a realizovať preventívne opatrenia na zmenu klímy, a tak predchádzať prírodným katastrofám. Zmena klímy spôsobuje v súčasnosti neustále zvyšovanie koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére.

Súčasťou stratégie Európska zelená dohoda je balík politických iniciatív, ktorých cieľom je nasmerovať EÚ na cestu „zelenej transformácie“ a dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu. V rámci tohto balíka predložila EÚ iniciatívy týkajúce sa klímy, životného prostredia, energetiky, dopravy, priemyslu, poľnohospodárstva, ale aj udržateľného financovania. Pridaná hodnota výstupov implementácie týchto iniciatív sa prejaví ich integráciou. Pokračovaním iniciatívy „Európa efektívne využívajúca zdroje“ (stratégia Európa 2020) je podpora prechodu na dekarbonizované hospodárstvo, podpora prepojenejšieho energetického systému EU a čistého hospodárstva. Výroba a využívanie energie sú v súčasnosti zodpovedné za 75 % emisií skleníkových plynov v EÚ. „Prechod na čistú energiu je nevyhnutným predpokladom na dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050 a významnou príležitosťou pre hospodársky rast“ (<https://www.europa.eu/sk/policies/>).

Dostupné služby a kvalitná infraštruktúra, vidiecky cestovný ruch

CR je považovaný za významné odvetvie s dosahom na ekonomiku riešeného územia. Tvorí významnú súčasť hospodárstva. Zahŕňa súbor činností realizovaných vo voľnom čase, ktorých cieľom je cestovanie za oddychom, relaxom, poznávaním, športom a zážitkami spojené s pobytom. Jeho vznik a udržateľnosť je podmienená existenciou ponuky vhodných prírodných a kultúrnych podmienok, kvalitnej technickej, environmentálnej, voľnočasovej infraštruktúry

a infraštruktúry súvisiacej s komplexnými službami a určitým stupňom ekonomického, technického a sociálneho rozvoja, ktoré sú vzájomnej súvzťažnosti. Dôležitú úlohu v oblasti CR zohráva ľudský kapitál. Podstatou CR je ponuka rôznych tradičných a netradičných voľnočasových aktivít, možnosti ubytovania sa v rodinách, vidieckych domoch alebo v účelových komerčných ubytovacích zariadeniach. Udržateľný cestovný ruch zhodnocuje prostredníctvom svojich produktov s vysokou pridanou hodnotou ekonomický potenciál vidieckej krajiny, pri efektívnom a šetrnom zhodnocovaní existujúceho potenciálu. Vidiecky CR je atraktívny a príťažlivý najmä kvôli benefítom, akými sú zaujímavá príroda s ponukou kvalitných ekosystémových služieb, podporujúcich zdravý životný štýl, aktívne trávenie voľného času, inovatívne a netradičné produkty CR, či regionálne produkty rôzneho typu, ktoré sú súčasťou identity regiónu.

Pôdohospodárstvo ako sekundárna oblasť

Aj napriek tomu, že klimatické zmeny negatívne vplyvajú na ponuku poľnohospodárskych komodít a zvyšujú riziko podnikat' v poľnohospodárstve, pôdohospodárstvo, vnímané ako komplexný celok so spoločnou stratégiou pre poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesné hospodárstvo a nadväzujúci drevospracujúci priemysel, je zatiaľ jedným z mála odvetví, ktoré vytvára vo vidieckych oblastiach nové pracovné miesta, ba dokonca vytvára potenciál v oblasti zamestnanosti pre starších a menej kvalifikovaných zamestnancov. Poľnohospodárska výroba, ako aj potravinárska výroba, v dôsledku silnej konkurencie vstupom do EÚ, v dôsledku nedostatočných investícií do modernizácie a zavádzania inovácií, stratila svoje postavenie nielen na regionálnych trhoch, slovenskom trhu, ale aj na zahraničných trhoch. V súčasnosti je potrebné zamerať sa na diverzifikáciu činností.

Infraštruktúra rôznych typov

Dostupnosť a kvalita technickej, sociálnej, environmentálnej, zelenej, športovej infraštruktúry, infraštruktúry súvisiacej s cestovným ruchom, trávením voľného času a pod. je daná úrovňou materiálne - technického zázemia.

Priemyselná výroba zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti, ktoré premieňajú suroviny na výrobky alebo tovar. V nadväznosti na predchádzajúce oblasti má pri rozvoji miestnych ekonomík významné zastúpenie najmä potravinársky priemysel, ktorý priamo nadväzuje na poľnohospodársku prvovýrobu, generuje potrebu potravinárskej výroby, ponuku služieb, poskytuje pracovné miesta, má významný vplyv na rozvoj regiónov, zabezpečuje výživu obyvateľstva a z toho dôvodu má strategické postavenie.

Identifikácia konkrétnych potrieb, východísk a možných riešení

- 1) Budovať a modernizovať kvalitnú infraštruktúru pre dostupné a kvalitné poskytovanie služieb. Cielene investovať do technickej, sociálnej, vzdelávacej, zelenej infraštruktúry a infraštruktúry súvisiacej s voľným časom a oddychom v nadväznosti na podporu aktívneho života a zdravého starnutia
- 2) Budovať kvalitnú environmentálnu infraštruktúru s cieľom zlepšenia prístupu k pitnej vode a vyššej dostupnosti odvádzania a odpadových vôd, prípadne dažďovej vody.
- 3) Zvyšovať energetickú efektívnosť v budovách vo vlastníctve obce, využiť OZE
- 4) Zachovať kvalitu ekosystémov, zvyšovať ekosystémový prístup a podporovať budovanie zelenej a modrej infraštruktúry.
- 5) Chrániť, zhodnocovať a efektívne využívať endogénne zdroje, kultúrne a prírodné dedičstvo.
- 6) Podporovať rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.
- 7) Podporovať aktivity smerujúce ku vzniku nových pracovných príležitosti atraktívnych pre mladých ľudí.

4 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť definuje politiku obce na obdobie nasledujúcich rokov 2024-2030, pričom stanovené obdobie korešponduje zároveň s programovým obdobím EÚ 2021-2027.

PRO je navrhnutý tak, aby jeho realizácia prostredníctvom navrhovaných intervencií vytvorila podmienky pre udržateľný hospodársky, sociálny a územný rozvoj obce, s ohľadom na jej potenciál, na ochranu a zhodnotenie historického a kultúrneho dedičstva, bezpečnosť, ochranu prírody, a na dodržanie zásady rešpektovania medzinárodných záväzkov v oblasti životného prostredia.

Strategická časť predstavuje politiku obce premietnutú do cieľov politiky a jej priorít.

V súvislosti s inovatívnym prístupom ku tvorbe rozvojovej stratégie sú ciele politiky a špecifické ciele koncipované prierezovo a zároveň tematicky. Zohľadňujú identifikované potreby, potenciál, možnosti, špecifiká, ale aj možné ohrozenia.

Kvôli lepšej orientácii sú aj v strategickej časti ciele politiky a špecifické ciele spracované do prehľadných tabuliek.

POLITIKA

KONKURENCIESCHOPNOSŤ A JEDINEČNOSŤ

CIEĽ POLITIKY 1

MÚDRY A JEDINEČNÝ REGIÓN

ŠPECIFICKÝ CIEĽ :

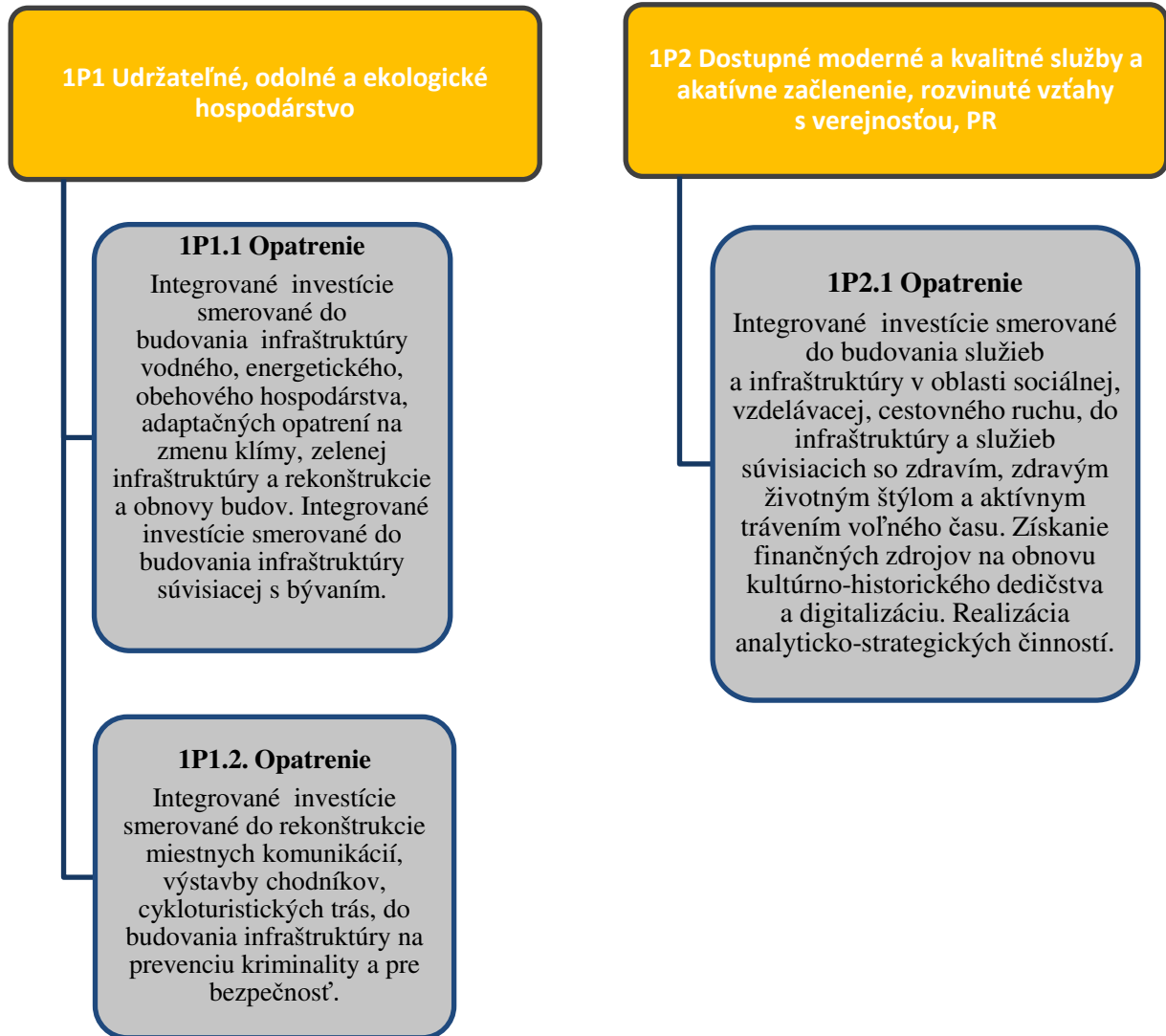
V MALEBNOM PROSTREDÍ SPIŠSKO-ŠARIŠSKÉHO MEDZIHORIA S BOHATÝM PRÍRODNÝM A HISTORICKÝM POTENCIÁLOM ZVÝŠIŤ VÝKONNOSŤ A KONKURENCIESCHOPNOSŤ MIESTNEJ EKONOMIKY INTEGRÁCIOU INVESTÍCIÍ DO ENVIRONMENTÁLNE PRIJATELNÝCH OPATRENÍ A ZABEZPEČIŤ VO VŠETKÝCH OBLASTIACH DOSTUPNÉ MODERNÉ A KVALITNÉ SLUŽBY, VYŠŠIU BEZPEČNOSŤ ÚZEMIA A OCHRÁNIŤ A ZHODNOTIŤ JEHO JEDINEČNOSŤ

1P1

UDRŽATEĽNÉ, ODOLNÉ A EKOLOGICKÉ HOSPODÁRSTVO

1P2

DOSTUPNÉ MODERNÉ A KVALITNÉ SLUŽBY A AKTÍVNE ZAČLENENIE, ROZVINUTÉ VZŤAHY S VEREJNOSŤOU, PR

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Táto časť PRO logicky nadväzuje na predchádzajúcu časť. V rámci dvoch definovaných a vzájomne prepojených priorít sú identifikované potreby transformované na opatrenia. Nástrojom na realizáciu opatrení, a tým na dosiahnutie stanovených cieľov, je implementácia projektových zámerov. Výsledkom procesu implementácie PRO bude vytvorenie prostredia priaznivého pre zvyšovanie výkonnosti miestnej ekonomiky a následne zvyšovanie výkonnosti ďalších dotknutých subjektov.

Konkrétne investičné zámery, ktoré obec plánuje realizovať v období 2024-2030, navrhnuté na základe identifikovaných potrieb, východísk a možných riešení, sú kvôli lepšej prehľadnosti aj v programovej časti spracované v tabuľkách.

Cieľ politiky	Opatrenie	Projektový zámer
MÚDRY A JEDINEČNÝ REGIÓN	1P1.1 Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry vodného, energetického, obehového hospodárstva, adaptačných opatrení na zmenu klímy, zelenej infraštruktúry a rekonštrukcie a obnovy budov. Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry súvisiacej s bývaním	1P1.1.1 Rozšírenie vodovodu v obci
		1P1.1.2 Rozšírenie kanalizácie v obci
		1P1.1.3 Zníženie energetickej náročnosti obecného úradu a kultúrneho domu Kamenica
		1P1.1.4 Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry (parky a zeleň v obci)
		1P1.1.5 Výstavba bytového domu
	1P1.2 Integrované investície smerované do rekonštrukcie miestnych komunikácií, výstavby chodníkov, cykloturistických trás, do budovania infraštruktúry na prevenciu kriminality a pre bezpečnosť	1P1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií
		1P1.2.2 Výstavba chodníkov v obci
	1P2.1 Integrované investície smerované do budovania služieb a infraštruktúry v oblasti sociálnej, vzdelávacej, cestovného ruchu, do infraštruktúry a služieb súvisiacich so zdravím, zdravým životným štýlom a aktívnym trávením voľného času. Získanie finančných zdrojov na obnovu kultúrno-historického dedičstva a digitalizáciu. Realizácia analyticko-strategických činností.	1P2.1.1 Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica
		1P2.1.2 Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica

V súlade s uplatnením princípu integrovaných územných investícií a integrovaného prístupu k územnému rozvoju obec Kamenica predkladaným rozvojovým plánom plynule nadviaže na ciele programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce na obdobie 2015-2023, ktorého snahou bolo naplniť víziu:

„Obec integrujúca bohatú históriu

s jedinečnou prítomnosťou

a atraktívnou budúcnosťou“

V súčasnosti v súvislosti so zmenou spoločenskej situácie, obec uskutočnila inovácie reflektujúce nové prístupy k podpore integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho miestneho rozvoja.

V záujme dosiahnutia cieľa politiky prostredníctvom realizácie jednotlivých opatrení, s pomocou efektívne a cielene použitých príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov, rôznych finančných mechanizmov, dotácií, štátneho rozpočtu, vlastných finančných zdrojov a iných dostupných finančných zdrojov, zabezpečí obec priaznivé podmienky pre vyššiu kvalitu života obyvateľov.

V záujme dosahovania cieľa politiky a špecifického cieľa je nutné nasmerovať intervencie do územia s vysokým rozvojovým potenciálom a zabezpečiť tak výkonnosť a rast konkurencieschopnosti a rozvoj miestnej ekonomiky s pozitívnym dopadom na zvýšenie kvality života obyvateľov.

5.1 Špecifikácia a popis opatrení, projektových zámerov

Zameranie opatrení definovaných v PRO na roky 2024-2030 korešponduje s potrebami obce. Potreby, ktoré vznikali v rámci jednotlivých oblastí už dlhšie obdobie, sú odrazom nedostatkov, ktoré primárne z dôvodu nepostačujúcich finančných prostriedkov nemohli byť manažmentom obce dlhodobo riešené. Zameraním opatrení sa obec snaží prispieť k riešeniu viacerých globálnych problémov a zameranie opatrení tak nadväzuje na viaceré strategické dokumenty. Stratégia obce svojim zameraním korešponduje so stratégiami nielen na národnej, ale nepochybne aj na európskej úrovni. Cieľom realizácie projektových zámerov je prispieť k napĺňaniu cieľov EÚ v oblasti klímy a adaptačných opatrení na zmenu klímy, v oblasti efektívneho hospodárenia s energiami a vodou, v oblasti nakladania s odpadom, a v súvislosti s demografickým vývojom aj v oblasti dostupnosti služieb, komunitného rozvoja a aktívneho začlenenia. Finančné prostriedky, ktoré obec môže získať v rámci výziev vyhlasovaných priebežne v programovom období 2021-2027 s presahom do roku 2029 v rámci pravidla n+2, pomôžu dosahovať ciele stanovené EÚ, či národnou úrovňou. Presne ciele investície pomôžu zvýšiť výkonnosť miestnej ekonomiky, čo generuje zvýšenie kvality života obyvateľov. Integráciou jednotlivých procesov prostredníctvom spájania dostupných zdrojov (finančných, ľudských, materiálnych a iných) a rešpektovaním existujúcej legislatívy, ako aj ďalších dokumentov na rôznych úrovniach, obec zabezpečí prioritne naplnenie cieľov svojej politiky.

V zmysle platnej legislatívy predstavujú štrukturálne fondy doplnkový zdroj financovania potrieb podporujúcich miestny a regionálny rozvoj.

V priebehu implementácie tohto dokumentu budú všetky aktivity realizované v súlade s platnou legislatívou a s ohľadom na zákon č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Projektové zámery budú realizované v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny s rešpektovaním ochrany chránených území, NKP zapísaných v ÚZPF, evidovaných archeologických lokalít a bližšie nelokalizovaných ojedinelých nálezov, priorit rozvoja dopravnej infraštruktúry.

CIEĽ POLITIKY 1

MÚDRY A JEDINEČNÝ REGIÓN

ŠPECIFICKÝ CIEĽ

V malebnom prostredí Spišsko-šarišského medzihoria s bohatým prírodným a historickým potenciálom zvýšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky integráciou investícií do environmentálne prijateľných opatrení a zabezpečiť vo všetkých oblastiach dostupné moderné a kvalitné služby, vyššiu bezpečnosť územia a ochrániť a zhodnotiť jeho jedinečnosť

V rámci klimatickej neutrality a dekarbonizácie sektora energetiky plánuje EÚ do roku 2050 klimatickú neutralitu. V decembri 2020 bol Európskou radou schválený cieľ znížiť čisté emisie EÚ do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňou z roku 1990.

Európska zelená dohoda v prepojení s balíkom „Fit for 55“ definuje ciele a opatrenia politiky EÚ v oblasti energetickej transformácie:

- prepracovanie celého rámca politík EÚ v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 s cieľom ešte viac urýchliť úsilie EÚ o podporu energetickej efektívnosti a zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie
- zabezpečiť v EÚ stabilné dodávky energie za dostupné ceny
- ďalej rozvíjať integrovaný a prepojený trh s energiou
- znížiť emisie metánu v sektore energetiky

Opatrenia, ktoré sa týkajú zlepšenia úspor energie, sa snaží EÚ dosiahnuť prostredníctvom aktualizovanej a revidovanej smernice o energetickej efektívnosti. Cieľom ktorej je:

- energetická efektívnosť vo výške 36 % pre konečnú spotrebu energie,
- 39 % pre primárnu energetickú spotrebu v porovnaní so súčasným hlavným cieľom vo výške 32,5 %

OZE prispievajú k ochrane životného prostredia a k diverzifikácii činností v oblasti poľnohospodárstva a priemyslu. Podporujú inovácie a rozvoj informačných technológií. Cieľom energetickej politiky SR je zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie na výrobe elektriny a tepla. Dobrý manažment obnoviteľných zdrojov energie je v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a jedným z pilierov ekonomického rastu spoločnosti.

Opatrenia, ktoré sa týkajú zlepšenia úspor energie, sa snaží EÚ dosiahnuť prostredníctvom aktualizovanej a revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie. Cieľom ktorej je zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 na 40% podiel.

Podľa EK patrí SR ku energeticky najnáročnejším krajinám EÚ. Budovy ako také v rámci EÚ spotrebujú až cca 40% konečnej energie (vykurovanie a chladenie). Práve aj z toho dôvodu budú v programovom období 2021-2027 podporované nákladovo-efektívne opatrenia s cieľom vyššej energetickej hospodárnosti generujúcej úspory primárnej energie, lepši stavebnotechnický a tepelno-izolačný stav verejných budov, a tým aj lepšiu dostupnosť.

Manažment obce má záujem prispieť k dosiahnutiu cieľov EÚ, pretože si uvedomuje, že ku kvalite klímy, ktorá vytvára základné podmienky pre život, prispievajú živé ekosystémy. Ohrozenie ich kvality môže mať za následok nielen ohrozenie podmienok a kvality života človeka ale aj ohrozenie podmienok rozvoja územia. Zníženie energetickej náročnosti OcÚ a KD Kamenica, ako aj budovanie prvkov zelenej infraštruktúry patria medzi priority obce v období do roku 2030.

Obec z hľadiska svojho kultúrno historického dedičstva, ako aj z hľadiska súčasného kultúrneho a spoločenského života, napr. v oblasti ponuky rôznych voľnočasových aktivít, má potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturizmu. Už dlhšie obdobie je zrejmé, že vidiecky cestovný ruch, vrátane agroturizmu, zameraný na poznávacie, rekreačné a relaxačné činnosti s cieľom uspokojovať potreby návštevníkov a turistov sa z hľadiska tvorby pracovných príležitostí a ponuky pracovných miest, ale aj z hľadiska rastu a rozvoja miestnej ekonomiky, a tým aj zvyšovania kvality života obyvateľov, stáva veľmi dôležitým sektorom lokálnych ekonomík. Napomáha to najmä rozvoju regiónov s menšou hustotou obyvateľstva vzdialenejších od väčších mestských centier ale rozkladajúcich sa v kvalitnom životnom prostredí s dobrou dopravnou dostupnosťou a kvalitnými ubytovacími službami. Relatívne podobné podmienky pre rozvoj VCR, prípadne agroturizmu (geologické zaujímavosti, historické, demografické a sociálne podmienky, bohatstvo ľudovej architektúry, vybavenosť infraštruktúrami, mentalita obyvateľstva, atraktivnosť pre návštevníka a pod.), ako aj možnosti ich využitia a zhodnotenia sú aj v okolitom regióne a tvoria potenciál pre spoluprácu v tejto oblasti. Nad obcou sa nachádza Farma Kamenica. Rozkladá sa v malebnom prostredí Spišsko-Šarišského medzihoria, ktoré ponúka mnoho pekných výhľadov a cykloturistických trás. Farma má z pohľadu agroturistiky v regióne významné postavenie. Ponúka relax a oddych nielen pre dospelých, ale ponúka aj služby pre rodiny s deťmi, pre ktoré je kontaktným ZOO. V obci sa nachádza aj rodinná firma, ktorá sa venuje včelárstvu a vyrába rôzne včelie produkty, ktoré je možné zakúpiť si v rámci predaja z dvora. O bohatej folklórnej tradícii svedčí folklórny súbor Kameničan, ako aj tradícia šitia kamenických krojov. V Kamenici má svoj ateliér taktiež výrobca dizajnových drevených lyží. V obci žijú starší i mladší rezbári, hudobníci, folkloristi. Združenie Kamenná veža sa stará o obnovu NKP Kamenický hrad a zároveň organizuje tábory.

V obci sú usporadúvané spoločenské podujatia, na ktorých sa so svojim repertoárom zúčastňuje ochotnícke divadlo i folklórny súbor.

V súvislosti s historickým vývojom a geologickou stavbou a vývojom, ale aj jedinečnosťou flóry a fauny sa v obci a blízkom okolí nachádzajú viaceré významné kultúrne pamiatky a prírodné rezervácie a pamiatky. K významným lokalitám patrí prírodná pamiatka Bradlové pásmo s najvýraznejším vápencovým bralom hradný vrch, na ktorom sa nachádzajú ruiny ďalšej významnej lokality - kultúrnej pamiatky Kamenického hradu. Obe disponujú potenciálom predurčujúcim ich pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, najmä pešej turistiky, cykloturistiky, paraglajdingu, ale aj spoločenských a poznávacích podujatí. Chránené vtáčie územie Čergov a národná prírodná rezervácia Čergovský Minčol, ktoré sú súčasťou európskej siete NATURA 2000, sú z pohľadu vidieckeho cestovného ruchu vhodné na realizáciu mäkkých foriem cestovného ruchu a realizáciu rôznych podujatí. Cieľom ochrany ÚEV Čergov a NPR Čergovský Minčol je dosiahnuť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov nachádzajúcich sa na ich území nezhoršoval.

Kvalita života obyvateľov obce úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom. Rozvoj, rast a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky sú ovplyvňované viacerými faktormi. Jedným z týchto faktorov je kvalita a dostupnosť ponúkaných služieb a kvalitná infraštruktúra. S cieľom zvýšenia kvality života obyvateľov popri rekonštrukcii a modernizácii miestnych pozemných komunikácií, ktoré sú súčasťou dopravného vybavenia obce a sú základom dopravného spojenia, obec zároveň podporí aj výstavbu nových chodníkov v častiach, kde je potrebné ich dobudovať. Z dôvodu plnenia záväzkov SR vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí SR k EÚ a zo záväzkov vyplývajúcich zo smernice 91/271/EHS je potrebné, aby SR dobudovala infraštruktúru v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd ako základnej environmentálnej služby. Obec plánuje prispieť k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce dostavbou verejnej kanalizácie a taktiež dostavbou verejného vodovodu.

Obec sa snaží v rámci svojich kompetencií vytvoriť čo najlepšie podmienky pre výchovnovzdelávací proces v rámci primárneho a predprimárneho vzdelávania. Cieľom národnej politiky v oblasti predprimárneho vzdelávania je čo najvyššia zaškolenosť. Obec k tomuto cieľu prispeje rekonštrukciou ZŠ a MŠ, rozšírením kapacít v oblasti predprimárneho a primárneho vzdelávania z pôvodných 130 (MŠ-61, ZŠ-69) na 180 (90+90) a znížením energetickej náročnosti. V rámci systematického prístupu ku rozvoju územia plánuje obec vybudovať multifunkčnú telocvičňu, či multifunkčné ihrisko.

1P1 UDRŽATEĽNÉ, ODOLNÉ A EKOLOGICKÉ HOSPODÁRSTVO

1P1.1 Opatrenie

Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry vodného, energetického, obehového hospodárstva, adaptačných opatrení na zmenu klímy, zelenej infraštruktúry a rekonštrukcie a obnovy budov. Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry súvisiacej s bývaním.

Projektové/investičné zámery:

1P1.1.1 *Rozšírenie vodovodu v obci*

1P1.1.2 *Rozšírenie kanalizácie v obci*

1P1.1.3 *Zníženie energetickej náročnosti OcÚ a KD Kamenica*

1P1.1.4 *Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry (parky a zeleň v obci)*

1P1.1.5 *Výstavba bytového domu*

1P1.2 Opatrenie

Integrované investície smerované do rekonštrukcie miestnych komunikácií, výstavby chodníkov, cykloturistických trás, do budovania infraštruktúry na prevenciu kriminality a pre bezpečnosť.

1P1.2.1 *Rekonštrukcia miestnych komunikácií*

1P1.2.2 *Výstavba chodníkov v obci*

1P2 DOSTUPNÉ MODERNÉ A KVALITNÉ SLUŽBY A AKTÍVNE ZAČLENENIE, ROZVINUTÉ VZŤAHY S VEREJNOSŤOU, PR

1P2.1 Opatrenie

Integrované investície smerované do budovania služieb a infraštruktúry v oblasti sociálnej, vzdelávacej, cestovného ruchu, do infraštruktúry a služieb súvisiacich so zdravím, zdravým životným štýlom a aktívnym trávením voľného času. Získanie finančných zdrojov na obnovu kultúrno-historického dedičstva a digitalizáciu. Realizácia analyticko-strategických činností.

Projektové/investičné zámery:

1P2.1.1 *Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica*

1P2.1.2 *Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica*

Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030

5.2 Projektové zámery

Názov investora	Typ zámeru	Opatrenie	Názov projektového zámeru	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť	Kategória	Ukazovateľ výstupu / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav pripravenosti PZ	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady
Obec Kamenica	Investičný	Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry vodného, energetického, obehového hospodárstva, adaptačných opatrení na zmenu klímy a zelenej infraštruktúry. Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry pre bývanie a súvisiacej s bývaním, ako aj na rekonštrukciu a obnovu budov	Rozšírenie vodovodu v obci	Rozšírenie vodovodnej siete	Technická infraštruktúra	Iné - doplniť	Dĺžka nových alebo modernizovaných potrubí rozvodných systémov verejných vodovodov	m	Spracovaná projektová dokumentácia	2024-2030	200 000,00
Obec Kamenica	Investičný		Rozšírenie kanalizácie v obci	Rozšírenie kanalizačnej siete	Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd	zníženie energetickej Dĺžka nového alebo modernizovaného potrubia verejnej siete	m2	Spracovaná projektová dokumentácia	2024-2030	200 000,00
Obec Kamenica	Investičný		Zníženie energetickej náročnosti OcÚ a KD Kamenica	Oprava budovy OCÚ a KD	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	Verejné budovy so zlepšenou energetickou hospodárnosťou	m2	Spracovaná projektová dokumentácia	2024-2030	750 000,00
Obec Kamenica	Investičný		Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry	Budovanie parkov a zelene v obci	Životné prostredie	Verejná zeleň	Zelená infraštruktúra podporovaná na iné účely ako adaptácia na zmenu klímy. Populácia, ktorá má prístup k novej alebo modernizovanej zelenej infraštruktúre	hektár, osoba	V štádiu úvah	2024-2030	100 000,00
Obec Kamenica	Investičný		Výstavba bytového domu	Výstavba bytov	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	Počet novovybudovaných/zmodernizovaných objektov určených na bývanie	počet	V štádiu úvah	2024-2030	1 400 000,00
obec Kamenica	Investičný	Integrované investície smerované do rekonštrukcie miestnych komunikácií, výstavby chodníkov, cykloturistických trás, do budovania infraštruktúry na prevenciu kriminality a bezpečnosť.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Zlepšenie kvality stavu ciest	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	Dĺžka rekonštruovaných alebo modernizovaných ciest	m2/km2	V štádiu úvah	2024-2030	300 000,00
obec Kamenica	Investičný		Výstavba chodníkov v obci	Bezpečnosť občanov	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	Dĺžka rekonštruovaných alebo modernizovaných chodníkov	m2	V štádiu úvah	2024-2030	200 000,00
obec Kamenica	Investičný	Integrované investície smerované do budovania služieb a infraštruktúry v oblasti sociálnej, vzdelávacej, cestovného ruchu, do infraštruktúry a služieb súvisiacich so zdravím, zdravým životným štýlom a aktívnym trávením voľného času. Získanie finančných zdrojov na obnovu kultúrno-historického dedičstva a digitalizáciu. Realizácia analyticko-strategických činností.	Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica	Výstavba športovej haly	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	Počet novovybudovaných / modernizovaných bezbariérových objektov na športové účely	objekt/1	Spracovaná projektová dokumentácia	2024-2030	900 000,00
obec Kamenica	Investičný		Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica	Zvýšenie kapacity žiakov v škole a detí v MŠ	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	Kapacita tried v nových alebo modernizovaných vzdelávacích zariadeniach	osoby	Spracovaná projektová dokumentácia	2024-2026	800 000,00

5.3 Projektové zámery so spracovanou projektovou dokumentáciou

1P1.1.1 Rozšírenie vodovodu v obci					
Základné údaje					
Garant:		obec			
Kontaktná osoba		starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2022-2027			
Súčasný stav projektu		Spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou		Nedostatočné vybudovaná technická infraštruktúra			
Cieľ		Zvýšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky integráciou investícií do environmentálne prijateľných opatrení a zabezpečiť vo všetkých oblastiach dostupné moderné a kvalitné služby, vyššiu bezpečnosť územia a ochrániť a zhodnotiť jeho jedinečnosť.			
Výstup		Dobudovaná infraštruktúra verejného vodovodu			
Výsledok		Dostatočné zásobovanie kvalitnou pitnou vodou			
Dopad		Vyššia bezpečnosť a ochrana zdravia			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2022-2023			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		-			
Verejné obstarávanie a podpis zmluvy		2024			
Realizácia projektu / kolaudácia		2024-2027			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	200 000,00	x	x	x	
Spolu	200 000,00	x	x	x	

1P1.1.2 Rozšírenie kanalizácie v obci					
Základné údaje					
Garant:		obec			
Kontaktná osoba		starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2022-2027			
Súčasný stav projektu		Spracovaná projektová dokumentácia			

<i>Stav pred realizáciou</i>	Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra				
<i>Cieľ</i>	Zvýšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky integráciou investícií do environmentálne prijateľných opatrení a zabezpečiť vo všetkých oblastiach dostupné moderné a kvalitné služby, vyššiu bezpečnosť územia a ochrániť a zhodnotiť jeho jedinečnosť.				
<i>Výstup</i>	Dobudovaná kanalizačná infraštruktúra				
<i>Výsledok</i>	Vyšší počet napojených obyvateľov na kanalizáciu				
<i>Dopad</i>	Vyššia kvalita života				
Realizácia projektu					
<i>Fáza /míľnik</i>	<i>Predpokladaný termín</i>				
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2022-2023				
Príprava a podanie žiadosti o NFP	-				
Verejné obstarávanie a podpis zmluvy	2024				
Realizácia projektu / kolaudácia	2024-2027				
Financovanie projektu					
<i>Druh výdavku</i>	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	200 000,00	x	x	x	
Spolu	200 000,00	x	x	x	

1P1.1.3 Zníženie energetickej náročnosti obecného úradu a kultúrneho domu Kamenica	
Základné údaje	
<i>Garant:</i>	obec
<i>Kontaktná osoba</i>	starosta / poverená osoba
<i>Začatie a ukončenie projektu</i>	2022-2027
<i>Súčasný stav projektu</i>	Spracovaná projektová dokumentácia
<i>Stav pred realizáciou</i>	Vysoká spotreba primárnych energií a zlý technický stav verejných budov
<i>Cieľ</i>	Zvýšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky integráciou investícií do environmentálne prijateľných opatrení a zabezpečiť vo všetkých oblastiach dostupné moderné a kvalitné služby, vyššiu bezpečnosť územia a ochrániť a zhodnotiť jeho jedinečnosť.
<i>Výstup</i>	Rekonštruovaný OcU a KD
<i>Výsledok</i>	Nižšia spotreba energie
<i>Dopad</i>	Vyššia kvalita ekosystémových služieb

Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030

Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2022-2023			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		-			
Verejné obstarávanie a podpis zmluvy		2024			
Realizácia projektu / kolaudácia		2024-2027			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	750 000,00	x	x	x	
Spolu	750 000,00	x	x	x	

1P2.1.1 Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica					
Základné údaje					
Garant:		obec			
Kontaktná osoba		starosta / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2022-2026			
Súčasný stav projektu		Spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou		Nedostatočná kapacita vzdelávacej infraštruktúry			
Cieľ		Zvýšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky integráciou investícií do environmentálne prijateľných opatrení a zabezpečiť vo všetkých oblastiach dostupné moderné a kvalitné služby, vyššiu bezpečnosť územia a ochrániť a zhodnotiť jeho jedinečnosť.			
Výstup		Rekonštruovaná ZŠ a MŠ			
Výsledok		Zvýšenie kapacity ZŠ a MŠ			
Dopad		Vyššia motivácia mladých rodín zostať v obci			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2022-2023			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		-			
Verejné obstarávanie a podpis zmluvy		2024			
Realizácia projektu / kolaudácia		2024-2026			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	800 000,00	x	x	x	

**Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030**

Spolu	800 000,00	x	x	x	
-------	------------	---	---	---	--

1P2.1.2 Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica					
Základné údaje					
Garant:	obec				
Kontaktná osoba	starosta / poverená osoba				
Začatie a ukončenie projektu	2022-2026				
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia				
Stav pred realizáciou	Chýbajúca športová infraštruktúra				
Cieľ	Zvýšiť výkonnosť a konkurencieschopnosť miestnej ekonomiky integráciou investícií do environmentálne prijateľných opatrení a zabezpečiť vo všetkých oblastiach dostupné moderné a kvalitné služby, vyššiu bezpečnosť územia a ochrániť a zhodnotiť jeho jedinečnosť.				
Výstup	Nová multifunkčná telocvična, resp. multifunkčné ihrisko				
Výsledok	Vyššia úroveň športovej infraštruktúry a infraštruktúry súvisiacej s voľným časom				
Dopad	Vyššia kvalita služieb				
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín				
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2022-2023				
Príprava a podanie žiadosti o NFP	-				
Verejné obstarávanie a podpis zmluvy	2024				
Realizácia projektu / kolaudácia	2024-2026				
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	900 000,00	x	x	x	
Spolu	900 000,00	x	x	x	

5.4 Merateľné ukazovatele

Pre monitorovanie napĺňania jednotlivých cieľov a opatrení v rámci stanovených priorít boli zvolené ukazovatele výstupu alebo výsledku. Výstupy nevedú ku kvalitatívnemu posudzovaniu. Indikátory výstupov sú merané vo fyzikálnych jednotkách ako je počet, kus, m, m², a pod.

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2023	Rok 2030
IP1.1 Opatrenie Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry vodného, energetického, obehového hospodárstva, adaptačných opatrení na zmenu klímy, zelenej infraštruktúry a rekonštrukcie a obnovy budov. Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry súvisiacej s bývaním.				
1P1.1.1 Rozšírenie vodovodu v obci				
výstupu	Dĺžka nových alebo modernizovaných potrubí rozvodných systémov verejných vodovodov	m	0	
1P1.1.2 Rozšírenie kanalizácie v obci				
výstupu	Dĺžka nového alebo modernizovaného potrubia verejnej siete na zber odpadových vôd	m	0	
1P1.1.3 Zníženie energetickej náročnosti OcÚ a KD Kamenica				
výstupu	Verejné budovy so zlepšenou energetickou hospodárnosťou	m ²	0	
1P1.1.4 Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry (parky a zeleň v obci)				
výsledku	Populácia, ktorá má prístup k novej alebo modernizovanej zelenej infraštruktúre	osoba	0	2000
1P1.1.5 Výstavba bytového domu				
výstupu	Počet novovybudovaných/zmodernizovaných objektov určených na bývanie	počet	0	1
IP1.2 Opatrenie: Integrované investície smerované do rekonštrukcie miestnych komunikácií, výstavby chodníkov, cykloturistických trás, do budovania infraštruktúry na prevenciu kriminality a pre bezpečnosť.				
1P1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií				
výstupu	Dĺžka rekonštruovaných alebo modernizovaných ciest	m ² /km ²	0	
1P1.2.2 Výstavba chodníkov v obci				
výstupu	Dĺžka rekonštruovaných alebo modernizovaných chodníkov	m ² /km ²	0	
IP2.1 Opatrenie: Integrované investície smerované do budovania služieb a infraštruktúry v oblasti sociálnej, vzdelávacej, cestovného ruchu, do infraštruktúry a služieb súvisiacich so zdravím, zdravým životným štýlom a aktívnym trávením voľného času. Získanie finančných zdrojov na obnovu kultúrno-historického dedičstva a digitalizáciu. Realizácia analyticko-strategických činností.				
1P2.1.1 Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica				
výsledku	Kapacita tried v nových alebo modernizovaných vzdelávacích zariadeniach	osoby	130	180
1P2.1.2 Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica				
výstupu	Počet novovybudovaných/modernizovaných bezbariérových objektov na športové účely	počet	0	1

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRO

Obec bude v procese schvaľovania, koordinácie, implementácie a monitorovania realizácie dokumentu postupovať v zmysle zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov. Partnermi v tomto procese môžu byť aj všetci dotknutí obyvatelia, zamestnávateľia, ako aj podnikateľské subjekty, ktorí prejavia záujem prispieť k rozvoju miestnej ekonomiky, a sú relevantnými hráčmi na poli regionálneho rozvoja.

6.2 Komunikačná stratégia a koordinácia

Počas vypracovávania strategického dokumentu zabezpečoval koordináciu prípravy dokumentu starosta obce. Príprava jednotlivých odborných častí dokumentu bola zabezpečená expertmi v oblasti projektového manažmentu a z odborných zdrojov.

1. Koordinácia procesu prípravy a spracovania
2. Pracovné stretnutia
3. Poskytnutie informácie o príprave dokumentu na webovej stránke obce a dotknutých subjektov
4. Zaslание pripomienok ku pripravovanému dokumentu v súlade so zákonom 24/2006 Z.z. a ich zohľadnenie v procese implementácie dokumentu
5. Poskytovanie informácií v procese implementácie projektových zámerov v závislosti od požiadaviek a vo vzťahu k dotknutým cieľovým skupinám v súkromnom a verejnom sektore

6.3 Systém monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie a hodnotenie PRO Kamenica na obdobie 2024-2030 bude zabezpečené zastupiteľstvom obce, ktoré vyhodnotí pokrok implementácie, resp. zdôvodní neplnenie aktivít definovaných v akčnom pláne. Cieľom monitorovacích aktivít bude sledovať napĺňanie definovaných ukazovateľov opatrení s ohľadom na ich dopad na zvyšovanie výkonnosti hospodárstva a rast jeho konkurencieschopnosti. Všetky ukazovatele sú východiskom pri priebežnom posudzovaní vplyvov stratégie na rozvoj územia. Monitorovacie ukazovatele budú sledované na základe údajov z priebežne realizovaných alebo ukončených projektov. Na sledovanie naplnenia jednotlivých cieľov je v tejto časti definovaný súbor ukazovateľov výstupov a výsledkov, vrátane uvedenia ich východiskových a plánovaných cieľových hodnôt v časti 5.3 a 5.4 v tabuľkovom formáte. Ukazovatele výsledkov a výstupov sú formulované tak,

aby reálne definovali očakávanú zmenu, ktorá nastane realizovaním navrhnutých aktivít a projektov a prispeje k napĺňaniu konkrétneho strategického cieľa cez relevantný špecifický cieľ a opatrenie, v nadväznosti na ich tematické zameranie. Cieľom merateľných ukazovateľov je sledovať ako prostredníctvom vyššej miery využívania endogénnych zdrojov dochádza k rozvoju miestnej ekonomiky, rastu jej konkurencieschopnosti, a tým ku zvyšovaniu spokojnosti a kvality života obyvateľov v obci. V rámci PRO sú definované:

- a) ukazovatele výstupov - kvantitatívne hodnotia nastávajúcu zmenu
- b) ukazovatele výsledkov - kvalitatívne hodnotia nastávajúcu zmenu
- c) ukazovatele dopadu – predpokladajú kvantitatívnu zmenu na širšie územie do budúcnosti

6.4 Akčný plán na obdobie 2024-2030

IP1 UDRŽATEĽNÉ, ODOLNÉ A EKOLOGICKÉ HOSPODÁRSTVO						
Projektový zámer	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
IP1.1 Opatrenie: Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry vodného, energetického, obehového hospodárstva, adaptačných opatrení na zmenu klímy, zelenej infraštruktúry a rekonštrukcie a obnovy budov. Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry súvisiacej s bývaním.						
1P1.1.1 Rozšírenie vodovodu v obci	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
1P1.1.2 Rozšírenie kanalizácie v obci	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
1P1.1.3 Zníženie energetickej náročnosti OcÚ a KD Kamenica	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
1P1.1.4 Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry (parky a zeleň v obci)	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
1P1.1.5 Výstavba bytového domu	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
IP1.2 Opatrenie: Integrované investície smerované do rekonštrukcie miestnych komunikácií, výstavby chodníkov, cykloturistických trás, do budovania infraštruktúry na prevenciu kriminality a pre bezpečnosť.						
1P1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
1P1.2.2 Výstavba chodníkov v obci	2024-2030	x	x	x		získanie finančných prostriedkov
IP2.1 Opatrenie: Integrované investície smerované do budovania služieb a infraštruktúry v oblasti sociálnej, vzdelávacej, cestovného ruchu, do infraštruktúry a služieb súvisiacich so zdravím, zdravým životným štýlom a aktívnym trávením voľného času. Získanie finančných zdrojov na obnovu kultúrno-historického dedičstva a digitalizáciu. Realizácia analyticko-strategických činností.						

**Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030**

1P2.1.1 Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica	2024-2030	x	x	x	získanie finančných prostriedkov
1P2.1.2 Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica	2024-2030	x	x	x	získanie finančných prostriedkov

7 FINANČNÁ ČASŤ

V zmysle zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov „základom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidiel rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovuje osobitný zákon. Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, nenávratných finančných zdrojov, dotácií, zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Na plnenie svojich úloh môže použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Pri umiestňovaní investícií bude obec postupovať v súlade so zákonom. (Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov).

Samospráva sa v programovom období 2021-2027, resp. podľa pravidla N+2 2021-2029 bude uchádzať o nenávratné finančné príspevky z EŠIF, štátneho rozpočtu. Obec sa bude uchádzať aj o štátne dotácie, o zdroje z rôznych dostupných finančných mechanizmov, aj v rámci cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce. Zdroje financovania budú dopĺňané a aktualizované priebežne.

Program rozvoja obce Kamenica
na obdobie 2024-2030

7.1 Finančný plán

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu EUR	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet o obce	Úverové zdroje	Iné
<i>IP1.1 Opatrenie Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry vodného, energetického, obehového hospodárstva, adaptačných opatrení na zmenu klímy, zelenej infraštruktúry a rekonštrukcie a obnovy budov. Integrované investície smerované do budovania infraštruktúry súvisiacej s bývaním.</i>	IP1.1.1 Rozšírenie vodovodu v obci	2024-2030	200 000,00	x	x	x		
	IP1.1.2 Rozšírenie kanalizácie v obci	2024-2030	200 000,00	x	x	x		
	IP1.1.3 Zníženie energetickej náročnosti OcÚ a KD Kamenica	2024-2030	750 000,00	x	x	x		
	IP1.1.4 Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry (parky a zeleň v obci)	2024-2030	100 000,00	x	x	x		
	IP1.1.5 Výstavba bytového domu	2024-2030	1 400 000,00	x	x	x		
<i>IP1.2 Opatrenie: Integrované investície smerované do rekonštrukcie miestnych komunikácií, výstavby chodníkov, cykloturistických trás, do budovania infraštruktúry na prevenciu kriminality a pre bezpečnosť.</i>	IP1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2024-2030	300 000,00	x	x	x		
	IP1.2.2 Výstavba chodníkov v obci	2024-2030	200 000,00	x	x	x		
<i>IP2.1 Opatrenie Integrované investície smerované do budovania služieb a infraštruktúry v oblasti sociálnej, vzdelávacej, cestovného ruchu, do infraštruktúry a služieb súvisiacich so zdravím, zdravým životným štýlom a aktívnym trávením voľného času. Získanie finančných zdrojov na obnovu kultúrno-historického dedičstva a digitalizáciu. Realizácia analyticko-strategických činností</i>	IP2.1.1 Rozšírenie kapacity základnej a materskej školy v obci Kamenica	2024-2030	800 000,00	x	x	x		
	IP2.1.2 Výstavba multifunkčnej telocvične, multifunkčného ihriska v obci Kamenica	2024-2030	900 000,00	x	x	x		
Spolu			4 850 000,00	x	x	x		

8 ZÁVER

Program rozvoja obce predstavuje strednodobý plánovací dokument, ktorý reflektuje najmä na potreby a výzvy regionálnej a miestnej úrovne. Predkladaný program rozvoja obce na obdobie 2024-2030 nadväzuje na priority a opatrenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na obdobie 2015-2023 a dopĺňa ich, a to v súlade so zákonom 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja.

Politika, ciele politiky a priority boli stanovené na základe analýzy, systemizácie, a prioritizácie dôveryhodných údajov a informácií a na základe toho identifikovaných potrieb. Opatrenia sú navrhnuté s cieľom vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom cielene nasmerovaných intervencií do definovaných oblastí rozvoja a zabezpečiť tak rozvoj miestnej ekonomiky a rast konkurencieschopnosti.

Výstupom dokumentu bude implementácia environmentálne prijateľných postupov definovaných v dokumente, prioritne podporujúcich udržateľné využívanie endogénnych zdrojov, zameraných na dosiahnutie zdravého sociálno-ekonomického prostredia, zvýšenie kvality života obyvateľov, zvýšenie atraktivity obce pre jej obyvateľov, podnikateľov, potenciálnych investorov a návštevníkov. Bude priebežne monitorovaná a hodnotená na základe výstupov a výsledkov realizovaných intervencií.

S ohľadom na priame a nepriame vplyvy na životné prostredie budú v rámci realizácie jednotlivých projektových zámerov podporené len environmentálne prijateľné postupy s pozitívnym dopadom na životné prostredie. Rešpektovať budú platnú legislatívu pre ochranu životného prostredia a zdravia a budú podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle zákona 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení pri plnom rešpektovaní pripomienok, ktoré vzišli z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie od dotknutých subjektov

Program rozvoja obce implementáciou jednotlivých projektových zámerov prispeje k plneniu strategických rámcov programov schválených na úrovni SR.

9 POUŽITÉ ZDROJE

1. Agenda inteligentného rozvoja miest a regiónov a Akčný plán na roky 2023-2026
2. Bytová politika SR do roku 2030
3. Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES)
4. Integrovaná územná stratégia PSK
5. Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021-2030
6. Integrovaný regionálny operačný program
7. Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj, Územná prognóza, zadanie, návrh 2015
8. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
9. Koncepcia športu 2022-2026, 2021
10. Koncepcia územného rozvoja Slovenska
11. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, 2020
12. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030
13. Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
14. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
15. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
16. Návrh aktualizácie Integrovaného národného energetického a klimatického
17. Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo, 2020
18. Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050
19. Plán obnovy a odolnosti SR
20. Plán udržateľnej mobility PSK
21. Plán rozvoja verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, 2019
22. Politika súdržnosti EÚ pre obdobie 2014 - 2020
23. Program Slovensko
24. Program rozvoja vidieka PSK
25. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2021 – 2030, Integrovaná územná stratégia PSK
26. Program starostlivosti CHVÚ Čergov na roky 2019-2048
27. Program starostlivosti CHVÚ Levočské vrchy 2016-2045
28. Stratégia Európa 2020
29. Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
30. Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy
31. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
32. Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2014 ZELENÁ SPRÁVA
33. Štatistický úrad SR
34. Štátny vzdelávací program ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie

35. Územný systém ekologickej stability (ÚSES)
36. Zákon č. 311/2023 Z. z. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov
37. Zákon č. 345/2023 Z. z. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
38. Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z v znení neskorších
39. a predpisov
40. Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030
41. <https://www.forestportal.sk/les-pre-verejnost/informacie-o-lesoch/klimaticke-zmeny-2/>
42. Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vydanie. MŽP SR, SAŽP, 2002 (**Geomorfologické jednotky** - Mazúr, E., Lukniš M., **Pôdy** - Rudolf Šály, Bohumil Šurina, **Klimatické oblasti** Milan Lapin, Pavel Faško, Marián Melo, Pavel Šťastný, Ján Tomlain)
43. <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/vzov-grant/programove-obdobie-2021-2027/>
44. Rada EÚ (<https://www.europa.eu/sk/policies>)

10 PRÍLOHY

PRÍLOHA Č. 1: VYHODNOTENIE PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023

PRÍLOHA Č. 2: SCAN UZNESENIA Zastupiteľstva o schválení PRO Kamenica na obdobie 2024-2030

PRÍLOHA Č. 3: VYJADRENIE OÚ - SEA

VYHODNOTENIE PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023

Cieľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kamenica na obdobie 2015-2023 bolo v súlade s uplatnením princípu integrovaných územných investícií a integrovaného prístupu k územnému rozvoju naplniť víziu:

Obec integrujúca bohatú históriu s jedinečnou prítomnosťou a atraktívnou budúcnosťou

Aj napriek ťažkej ekonomickej a spoločenskej situácii, ktorú výrazne negatívne ovplyvnila pandémia ochorenia Covid19 zabezpečila samospráva v spolupráci s relevantnými ministerstvami, v procese implementácie PHSR obce Kamenica na obdobie 2015-2023 a v procese implementácie Akčného plánu pre NRO Sabinov realizáciu nasledujúcich aktivít.

Obec realizovala aktivity celkom, alebo čiastočne:

1.1.1.1 Výstavba cyklotrasy Kamenica-Lipany, rok realizácie 2017

1.1.1.2 Zachovanie dedičstva obce - Centrum tradičnej kultúry, rok realizácie 2022

2.1.1.2 Rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií, asfaltovanie miestnych komunikácií, obdobie realizácie 2016-2023

3.1.1.1 Výstavba zberného dvora, rok realizácie 2022

3.1.1.2 Dostavba kanalizácie, obdobie realizácie 2016-2023